

Mááka

Ísu wíyómpa'a iyówana Mááka moórá-waai úmai siyáánkai-aataiya'iyo miyáumai-aatai maisuwéna Ísu Maníkón-ááninkon-aai agaimakáíye. Mááka moórá-awi'a Yóni-Mááka Yérúsaremufa'a wení naaópa'a ména óraa'a éna Pítaante Póronte'a kísau túwa'nai uráíye. Rómu-waasi Ísun-aai isáíwae séna maanáúfái agaimakáíye. Rómu-waasi fasi'aénkó tiráái tain-kwáásín-owe séna maarán-áái agaiyáíye. Ísu fasi'aémbá tokéna tí'o ún-kwaasi asófatinkena waántáwambo tirunturómba maitiyuwéna sáwí-imayaagomo ta'ótokompinkemba faútínkaraiye. Miyán-áái Mááka agaimakáíye. Mááka agaiyáín-aaigoni ayáiyá'á maarán-táúntámpímbo wérain-aai moórá-waasigo agaimakáíye.

*Yóni nombó maitinkówimo simátímakain-aai.
Mátíyu 3:1-12, Rúku 3:1-9, Yóni 1:19-28*

¹ Maníkón-ááninko Ísu Káráísiti wení ásé-aaí maarán-íye. ² Naaófá'á moóráwigon-awi'a Yóni ímbo méronka'a Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya Yónin-aai símai agaimaréna séna Maníkó séna isaaó. Moóráwigomba ai'maráanana kesáái maimaéna ení aifa'á wéna ení aambá wi'ankéna ³ máásai-marafa'a ména aaemáiyakemba séna Fasi'aénkóní aambó wi'ankáiyamba wení aambá arupíse úmai wi'ankáiyana minámpá'á wíno Maníkó siyáíye Áísáya agaimaréna siyónka'a Yóni paápé úwana mináái paápé uráíye.

4-5 Yóni nombó maitinkówi máásai-marafa'a komérowasa Yúndiyaa-aempakene Yérúsaremu-naopaken-kwaasi seyaafá'á Yónimpa'a tuwaná simátimena séna kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á tíyana sáwí-imayaa maitiyuwáina'a nombá maitínkáano súwasa miwítí sáwí-awau kufiyúwana Yóni Yóndani-nompimba nombá maitínkaraiye.

6 Yóni káámeri-poigoni áyáu-watoi iyéna ásisandena á'wáánkau uréna fa'nóríné wantáámikóní aúwé mintón-aantemba wénena 7 simátimena séna moóráwigo kesínaaembo tındawi wemá óraako kembá iyáákaraifo wemó aaí síndara'o kemó sendá sáwí'an-iyé. 8 Kemá nombá maitinkánaumpo wemá Ufaen-ámútánkómbá ai'maráínana kuména kempímbá óraa'a uwátinkainiye siyáiyé.

Ísumba nombó maiyáńkarain-aaí.

Mátíyu 3:13-17, Rúku 3:21-22

9 Minkánáá Káriri-aempa'a Násareti-naopakemba

Ísu túwana Yóndani-nompimba Yóni wembá nombá maiyankówana 10 Ísu nompínkémbá iyáfasinowana kampúaran-tawaai tuwínkaa'-úwana Yóni awánómba Maníkóní ámútanko mááuful-numaraamba úmaena Ísun-ane'á kumbaúwana 11 wiyómpakemba aaigó aantemba séna emá kesááninko óna'a en-ímáyáá

é'a óraa'-aamoi uwánkaumne siyáiyé.

Waántáwanko Ísumba ma'máimo awánarain-aai.

Mátíyu 4:1-11, Rúku 4:1-13

¹² Súwana Maníkóní ámútanko Ísumba simámuwana máásai-marafa'a komérowana
¹³ ayáátáaka'a 40 no'waamba komérowana waántáwanko Ísu sáwí'o índa awánánae séna fí'o-fi'on-aai súwana Ísu ímba sáwí'o úmba afáá'-wái-wáánkó iyáíse'a mérowasa wiyómpakemba Maníkóní kísau-waasisomba kumésa áwa'nai uwánkaraawe.

Ísu éiyain-kwaasimo táántarain-aai.

Mátíyu 4:12-22, Rúku 4:14-15

¹⁴ Ánaaemba Yóni Káríri-marafaken-kawaagon-awi'a Érotintafena séna sáwí'a uráíye siyóntafena Yónimba ándáfa'a máankowana mérowana Ísu Káríri-aempa'a wéna Maníkóní ásé-aai simátimena séna ¹⁵ miwání áwáu paápé isaná Maníkóní nombaragó ewaa'á tifo kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkóní ásé-aaisafe'a timankúnkúmba oro siyáíye.

¹⁶ Mináái simátimena Káríri-waaunkoni áwáífakafambo kúmba kae'-wáásíyái awaaón-áwí'a Sáimoni úwana áfákon-awi'a Énduruwe'a mésarai miwítí kísau pósarai mófáá'a to'mái tímapa'a wénesarai mare'mare'-únámbá nompí tukésarai méroyana ¹⁷ Ísu simátimena séna kesé'a tekaiyó. Mófáá'o to-tímapa'o nóyantemba aú-kísau tíménakai wénekaí kesáái simátímapa'a wényasa kempá'á teró súwasarai
¹⁸ mimbáaré'maré'-únámbá tuwésarai wesé'a kurááye.

19 Wesé'a kuyaná Ísu kárika'a kúmba kae'-wáásíyái Sépétin-ááninkai awaaón-áwí'a Yémísi úwana áfákon-awi'a Yóniye'a nompín-táómpimba mésarai mare'mare'-únámbá to'mayaa wéuyana
 20 Ísu tuwánéna táántowasarai mindómpín-táómpimba tifowáné wení kísau-waasiye tiyuwésarai Ísuwe'a kurááye.

Arumpimbá sáwí-amutambo mérowin-ai.

Rúku 4:31-37

21 Kápaneamu-naopa'a komérowasa Yúndaa-waasi áamáán-aaimo ísón-kanaa túwana Ísu áamáán-daumpa'a iména wenáái simátimuwasa
 22 isésa óraaka súntafesa sésa áamáambo sentenkáámbá ímba wésifo óraa'-waasigoraamba wésiye sésa táátafesa uráawe.

23 Táátafesa uwaná minámáán-dáúmpá'á moóráwigo wenarumpimbá sáwí-amutambo méron-kwaasigo ména 24 óraaka séna Ísu Násaretifakewi óne. Kentáá nórawa ínawa tasínkambaisaawa tai'áínono. Embá awánáúndawi Maníkóní kawé-kísáú-wáásí óne súwana 25 Ísu sáwí-amutankontafena óraaka séna aseré minkwáásígómbá auwé kóuwo súwana 26 misáwí-ámútánkó minkwáásí famétuwowana aiyayaanko

tata úwana wáá'a túmaena arumpinkémbá kóúwasa 27 awánésa táátafe ésa keáímbá sésa mindórawa'iyó. Aúí'an-iyé. Wemá sáwí-amutantafena óraaka sisasá sintembá wéowe suwaná 28 miyá úwasa Káríri-aempa'a Ísun-ai wété úwasa ísaraawe.

*Ísu tí'o ún-kwaasimo asófatinakarain-aai.
Mátíyu 8:14-17, Rúku 4:38-41*

²⁹ Ísówasa áamáán-daumpa'a tuwésa Sáímoninte Éndurunteti naaúmpa'o íyúmbe Yémisiye Yóniye Ísuwe úmai íyúmbe ³⁰ Sáímonin-áraandaomba áuiya kówana mérowasa Ísumba simámúwana ³¹ iséna wempá'á téna ayáánka'a ta'óto'mai iyáfasinankowana mináúíyá tai'ówana iyáfasinkwena tómbá agaimái tímakaiye.

³² Úwasa fenómpinka'a tí'o ún-kwaasisonkwara sáwí-amutamba tirumpimbó méron-kwaasisonkwara'a tí'maesa Ísumpa'a tuwasá ³³ mindáópaken-kwaasisomba seyaafá ontará'á túwaandu uwaná ³⁴ Ísu fí'o-fí'on-ti'o ún-kwaasisomba asófatinkena sáwí-amutamba tirumpinkémbá maitiyuwówasa misáwí-ámútántómbá Ísuntafesa Maníkón-ááninkon-iye sésa wembá awánontafena aséráaro Ísu súwasa kóuraawe.

*Ísu Kárírafa'o simátímakain-aai.
Rúku 4:42-44*

³⁵ Kóuwana siyataró'á Ísu iyáfasinena mindáópa'a tuwéna Maníkómpá'á inaimó síndasafena ímba waásimo méropa'a koména inái wésena mérowana ³⁶ Sáímoni wení waásise'a Ísumba ayaafái úmai ³⁷ awánésa sésa seyaafá'-wáási embá wéayaafai-owe suwaná ³⁸ Ísu séna fí'on-daopimpa'warata wéneta kesáái simátímapa'a kónaumne. Miyámó ondasáfé'a túne séna ³⁹ Káríri-aempa'a áamáán-daumpimpa

kosimátímapa'a wénena tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitiyuwówasa kóuraawe.

Ísu námombo kón-kwaasi kawé'ó uwánkarain-aai.

Mátíyu 8:1-4, Rúku 5:12-16

⁴⁰ Moórá-kanaa Ísumpa'a námombo kón-kwaasigo téna óraakon-iye séna aísamaifimba takífaena séna kentáfénamo ankáínamo e kanaa'á aúí'a uwásinkainono súwana ⁴¹ Ísun-arumbá úwana ayáántamba ane'á ta'ótorena séna miyá ónaumpo enáúra'a karefó'a kawáúwiye súwana ⁴² minúwóiyáámbá kawáúguwana ⁴³⁻⁴⁴ Ísu óraaka séna enáúra'a kawáúwimba po Mósesemo siyáintemba áamáan-kisau-waasifa'a wéma enáúma máaraatime póíma tímínasa Maníkóntáfesa ísámai tufú'mai agaíyasa seyaafá'nánká awánésa áúrakemba kawáúwiye sénááwe. Énifo enáúra'o uwánkaunda-aai simátimunafo sé waaó Ísu súwana ⁴⁵ minkwáásígó ifátuwena kawé'ó uwánkon-aai simátíma'mae iyúwana minááígó wété úwasa sáwífa'nanka Ísu tíniye sésa kentí naaópimpa'a túwaandu urówana mindásafena Ísu ímba naaó'-nao'o kúmba waási ímbo méronkafamba mérowasa naaó'-naoken-kwaasi wempá'á tóso uráawe.

2

Ísu aísamaimo pukówimba kawé'ó uwánkarain-aai.

Mátíyu 9:1-8, Rúku 5:17-26

¹ Tuwímbai-no'waamba waéna Ísu Kápaneamu-naopa'o kúmba wení naaúmpa'a mérowasa

sáwífa'-waasi isésa ² túwaandu ésa mindáúmpá sisipáá ésa pááimpa'wara'a sisipáá uwásowana Ísu wenáái wésimatimuwasa ³ éiyain-kwaasi aísamaimo pukówimba taawiya'maésa tumbá ⁴ mindáúmpá sáwífa'-waasi sisipáá uwasá ímba kanaa'ó íyóraantamba ésa naanamifa'á taawiya'maésa imésa afaa'á aúsámaresa ándára ta'ótoresá túwówana kuméména Ísumo méronka aúranka'a kumúwana ⁵ Ísu taawiya'maé

tun-kwáásímó érai'a kawel'á uwánkainiye-imayaamo umbá Ísu tuwánéna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna kesí waásiyo ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne súwasa ⁶ áamáambo sun-kwáási mésa ⁷ imáyaa ésa sésa nóra sénawa miyá síyó. Maníkó weyáá sáwí-imayaa maitiyuwáínifo waási ímba miyá ónááfo Maníkómbá karaánáa'a ánkáíye-imayaa ésa suwaná ⁸ Ísu minímáyáámó umbá iséna simátiména séna nóra séra miyán-ímáyáá wéoo. ⁹ Moóráwigo aísamaimo pukáindawintafenamo séna ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne sínasamo ésa éraira sí karorá síyó sénááwe. Énifo moóráwigomo aísamai pukáindawintafenamo séna eyáárika'a íyáfasine ení wandaaí maimaé waaó sínasamo ésa éraira sí karorá síyó sésa awánánááwe. ¹⁰ Kemá waási úranko marapá'ó méraunda waásiti sáwí-imayaamo maitiyuwáúnda-fasi'aemba tokáumpo aráátíménda awánánááwe séna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna ¹¹ isaaó. Íyáfasinke ení wandaaí maimaé naaópa'a waaó súwana ¹² seyaafá'-wáási túranka'a íyáfasinkwena wení wandaaí maimaéna kúwasa seyaafá'nánká

táátafesa ésa Maníkón-áwí'a mósá marésa sésa ímbo awánaraunda-i'a isatá awánáúmne sésa táátafesa ésa tiyáámba tóipimba fáákaawe.

*Ísu Rífáimbo áántarain-ai.
Mátíyu 9:9-13, Rúku 5:27-32*

¹³ Ísu tuwéna Káríri-nonkwaakunkoni áwáífa'a kúwasa sáwífa'-waasi wempá'á túwaandu uwaná wenáái simátimena ¹⁴ wéna awánómba Áráfíasin-ááninkon-awí'a Rífái taakisimó máún-daumpa'a mérowana Ísu awánéna séna iyáfasine kesé'a tiyó súwana iyáfasinena wembá arááiwa'maena kuráiyé.

¹⁵ Kúwasa Ísuwe wení kísau-waasiye Rífáini naaúmpa'a imésa tómbá wénowasa taakisimó máún-kwaasiye sáwí'o un-kwáásíyé sáwífa'a Ísumba arááiwa'maesa Rífáini naaúmpa'a imésa wénowasa ¹⁶ áamáán-kawaa-waasifinkemba áamáambo sun-kwáásí Ísu taakisimó máún-kwaasiye sáwí'o un-kwáásíyé tómbó wénomba tuwánésa Ísuni kísau-waasisafesa tísai esa sésa nóra sénawa taakisimó máén-umen-kwaasiye sáwí'o on-kwáásísé'a Ísu tómbá wénaiyo suwaná ¹⁷ Ísu iséna séna tíyofaan-kwaasi kawé'-úmaimo méraan-kwaasi ímba wétuwa'nai-owo tí'o in-kwáásí wétuwa'nai-owe. Mindásafe'a arupíse úmaimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'á tíwae sé'a ímba kunkáumpo sáwí'o úmaimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'á tíwae sé'a kunkáúmne Ísu siyáiyé.

*Tómbó aawentamó on-áái.
Mátíyu 9:14-17, Rúku 5:33-39*

18 Moórá-kanaa Yóni nombó maitínkáiwaini kísau-waasiye áamáan-kawaa-waasiye Maníkóntáfésa imáyáa ésa tómbá ímbo nombá inai aantemba wésuwasa tuwímbai Ísumba taálsai esa sésa Yónini kísau-waasiye áamáan-kawaa-waasiti kísau-waasiye moórá-mora-kanaa Maníkóntáfésa imáyáa ésa tómbá ímbo naambá inai aantemba wésefo ení kísau-waasi ímba miyámó ombá tómbá úwoi wénaawe. Nóra sésawa miyá wéoo suwaná ¹⁹ Ísu séna moóráwigo aaremó maíndawi amááraasomba tanómba kautimínda miwísé'a méréainasa aamoí ésa mintómbá ímba a'áo sénááfo úwoi nánááwe. ²⁰ Ánaaemba minkwáásígómbá aí'mae kóiyasa minkánáa amááraasomba tirunkó sáwí'a ínasa tómbá a'áo sénááwe Ísu séna wemó ánaaemba tiyuwénamo iyíndasafena mináái siyáíye.

21 Ísu mináái simátimena séna ááéraan-ampantamo afaa'ó wéraisasamo ombá aú-ampanta ímba kárámai wéfaruwowe. Miyámó íyanamo éna aú-ampantago sáwí'a ínana ááéraan-ampantago aú-ampantaraamba ímba íníye. ²² Aú-anda-aran-domba ááérea-sipisipi-asianafeumpimba ímba wéfatimaraawe. Miyámó íyanamo éna aú-anda-aran-donko óraa'a éna ááéraan-anafeumba kafaména sáwí'a ínana mindómbá úwoifa'a fatíwiniye. Mindásafesa aú-anda-aran-domba aú-sipisipi-asianafeumpimba wéfatimaraawe Ísu siyáíye.

*Ísu sambaatisáfénamo siyáin-aaí.
Mátíyu 12:1-8, Rúku 6:1-5*

23 Moórá-kanaa Yúndaa-waasimo saagon-kánáará'á Ísuwe wení kísau-waasiye wíti-ton-kisaufa'a wéwesa wení kísau-waasi wíti-aramba kútúmai ásimá pítuwesa nowasá ²⁴ áamáán-kawaa-waasi tuwánésa Ísuntafesa sésa isaaó. Ení kísau-waasi saagaan-kánáámá aambá fáí'makaawasa miyá wéowe suwaná ²⁵⁻²⁶ Ísu séna naaófá'á Téfitimo uráimba aúfáifimbo agaimakáin-aigoni áwáu ímba ísaraawe. Aifa'-ámáán-káwáágón-áwí'a Ápáyata méronka'a Téfitiye wení waásiye táái tówana Téfiti Maníkóní áamáán-daumpa'a iyéna Maníkón-aúranka'o makón-tomba imaiyéna wénena wení waási timúwasa naráawe. Mintómbá úwoi-waasi ímbo né'ómbanifo áamáán-kisaumo máún-kwaasi aantembo né'ómbaniye. Téfiti mintómbá imaiyéna timúwasa nonká'á Maníkó ímbo aaisambá siyáimbanifo kesí waási miyá owa'á aaisambá ímbo seráámbá wésewe. ²⁷ Maníkó waásisafena imáyáa éna túwa'nai índasafena saagaan-kánáá maréna waási aifa-tántáá'á maréna saagaan-kánáá ánaaen-tantaa'a póna túwa'nai índasafena makáíye. ²⁸ Wíyómpakemba waási úranko pó'a saagaan-kánáará'ó káráwiyaundawi úmpo saagaan-kánáámó waási kisaumo máémba kendén-iyé Ísu siyáíye.

3

Ayáámbo kemporaráin-kwaasigon-aaí.

Mátíyu 12:9-14, Rúku 6:6-11

¹ Moórá-kanaa Ísu áamáán-daumpa'o iyúmba moóráwigo ayáámbo kemporarón-kwaasi

mérowasa ² aaifimbá maenkánae suwái mésa
 Ísuntafesa sésa saagaanká póna minkwáási
 kawel'ó uwánkainataamo éta ta'óto'maisa
 aaifintá maenkánaumne sésa Ísumba awánomba
³ Ísu ayáámbo kemporarón-kwaasisafena séna
 kemó méraundara tiyó súwana miyá úwana
⁴ Ísu miwísáféna séna kentáási áamáán-aaifimba
 nóin-aiya wéraiyo. Saagaan-kánáára póta kawel-
 kísáúsááwá máúm sáwí-kisauaawa wémaumno.
 Waási túwa'nai onasasááwá kawerá óna
 tinkamonasasaawa puwónááo tísai ena súwasa
 ímba aaí suwaná ⁵ Ísu mótuwana-metuwana éna
 aaisambá tituwena waásisafesa ímbo imáyáamo
 ontáféna arumbá úwana ayáámbo kemporarón-
 kwaasigontafena séna enayáámbo fárútuwaao
 súwana ayáámbo fárútuwowna kawel'a
 uwánkowasa ⁶ áamáán-kawaa-waasi áamáán-
 daumpa'a tuwésa minúwóiyáán-úmai Érotini
 waási túwaandu ésa Ísumba nóraumaaisaawa
 tufuwónaumno sésa tufuwiyanamo puwinda-aaí
 siyáawe.

*Sáwífa'nanka   nonkwaaúnkóní   áwáífa'o
 kuráan-aaí.*

⁷ Ísu tiyuwéna wení kísau-waasi tí'maena
 Káíriri-nonkwaaunkoni áwáífa'o kúmba
 sáwífa'-waasisomba Káírífaken-kwaasiye
 Yúndiyaafaken-kwaasiye ⁸ Yérúsaremu-naopaken-
 kwaasiye Ítúmiyaa-aempaken-kwaasiye Yóndani-
 nonkoni menáípákén-kwáásiyé Táya-nao'-
 aempaken-kwaasiye Sáíndóni-nao'-aempaken-
 kwaasiye miyáumaifaken-kwaasisomba Ísuni

kísau-aai isésa Ísumpa'a tóso uwaná ⁹⁻¹² sáwífa'-waasi asófatinrowasa mindásafesa tí'o ún-kwaasisomba asófasinrainwae sésa Ísun-ane'ó ta'ótoraiyanesa famé'mae íyúwasa tirumpimbó sáwí-amutambo méron-kwaasi Ísumba awánésa mara'á kífaesa óraaka sésa emá Maníkón-ááninko óne suwaná Ísu óraaka sésa Maníkón-ááninko óne sé'a ímba simai paapé oro sésa wení kísau-waasi simátimena sésa sáwífa'-waasi famé'maesa famésiyuwaafa nompín-táómba maimaé ewaa'á másínkáaro siyáíye.

*Ísu wení kísau-waasimo táántarain-aai.
Mátíyu 10:1-4, Rúku 6:12-16*

¹³ Ísu omápa'a iména tuwímbai íyáfasintinkanae sésa táántowasa wempá'á íyúwana ¹⁴ minkwáásífinkémbá sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi íyáfasintinkena sésa kesí aantá-waasi é'a mé'a kesáái kosimátímapa'o wíyantafe tí'maré'a ¹⁵ tirumpinkémbó sáwí-amutambo komaitiyuwáíya-fasi'aembo timúnda miyásáfé'a íyáfasintinkaumne siyáíye.

¹⁶ Miwí túwí'a Sáímoniye sésa aú-awí'a Pítaawe simánkena ¹⁷ Sépétin-ááninkorai túwí'a Yémísini Yóni aú-awí'a Póánésiye súwaiyai mináwíkóni áwáu wíyónaaimo siwáíní áráákoraiye súwaiyaisafena sésa ¹⁸ moóráwigo Énduruni moóráwigo Fírípini moóráwigo Pátóromiyuni moóráwigo Mátíyuni moóráwigo Tómaasini moóráwigo Áráfíásin-ááninko Yémísini moóráwigo Tándiyasini moóráwigo Sáímoni wemá Rómu-kamani-waasi tí'mátuwanaemo siyáíwaini

¹⁹ moóráwigo Yúndasi-Ísakerioti wemá ánaaemba Ísumba wení namuro-wáásímó aráátímakaiwai miyáumai-waasi Ísu iyáfasintinkena naaópa'a kouwékáiyé.

Ísunte Píyésepurinte-taai.

Mátíyu 12:24-32, Rúku 11:14-23, 12:10

²⁰ Ísu naaúmpa'o iyúmba aneká sáwífa'-waasi túwaandu ésa sisipáá untáfésa Ísuwe wení kísau-waasiye tómbá ímba kanaa'á naráátámba uwasá

²¹ Ísun-amááraa isésa uwóí'a úmae wéniye sésa taaiyánae sésa tiyáawe. ²² Yérúsaremu-

naopaken-kwaasi Maníkóní amáámbo sun-kwáásí tésa sésa sáwí-amutantonti kawáágón-áwí'a Píyésepurí fasi'aémbá amísana tokéna

sáwí-amutamba wémaitiyuwaiye suwaná ²³ Ísu táántowasa tuwaná waé'mai-aai simátimena séna waántáwankomo éna ímba waántáwamba maisuwáíniye. ²⁴ Moórá-andamo tiyésamo ésa

tuwínkaa'a urésa ímba fasi'ámai méranaawe.

²⁵ Moórá-akumba aaimó tuwíntáán-akumba pósa tuwínkaa'-urésa ímba fasi'ámai méranaawe.

²⁶ Waántáwankoni waási tiyésamo tuwínkaa'-ésamo

ésa ímba fasi'ámai méranaawe.

²⁷ Moórá-aai imáyáan-oro. Moóráwigo moórá-nankoni afowámó fasi'aéwí mérainanamo éna mindáúmpákén-úmémbo maíndasafenamo éna ímba úwoi iyáferainifo miwámá mindánkóní afowámbá ándá kárá'umakenamo éna kanaa'á iyáfekena wení moparáwímbá umémbo maíniye Ísu siyáiyé.

²⁸ Ísu simátimena séna ísáaro. Waási sáwí-kisau wémaesa símai sáwí'o uwátínkáamba mindá Maníkó maitiyuwáínifo ²⁹ Ufaen-ámútánkóntáfésa símai sáwí'o uwánkaiyamba mindá Maníkó ímba maitiyuwáínana waé'wae'a íniye Ísu siyáíye. ³⁰ Ísuntafesa sésa sáwí-amutanko wenarumpimbá méraiye mo suntáféna Ísu mináái simátímakaiye.

*Ísun-anówawe áfárawaisai-taai.
Mátíyu 12:46-50, Rúku 8:19-21*

³¹ Mináái simátimuwasa Ísun-anówawe Ísun-áfárawaisaiye tésa máápa'a tamésa sésa Ísuntafesa tiyó kosimáméro suwasá ³² naaúmpa'o méron-kwaasi sésa enanówe enáfárawaisaiye máápa'a tamésa wéaantaawe suwaná ³³ Ísu séna kesinó nááwa'iyó. Kesífárawaisai nááwiya'o séna ³⁴ naaúmpa'o méron-kwaasi tuwánéna séna kesinó kesífárawaawi méraawe. ³⁵ Maníkómó şintembó owí kesinówe kesúnafaraawinen-owe Ísu siyáíye.

4

*Moóráwigo ánáuntumbo tu'makáin-aai.
Mátíyu 13:1-23, Rúku 8:4-15*

¹ Aneka'á Ísu Káriri-nonkwaaunkoni áwáífa'a koména aái wéşimatimuwasa sáwífa'nanka tóso ésa ewaa'á tamérontafena nompín-táómpimba iyátena mérowana nompín-táómba waaún-afofora'a wérowasa minkwáásisómbá nonkwaaúnkóni áwáífa'a mérowana ² fi'o-fi'on-aai waé'mai simátimena séna ³ ísáaro. Moóráwigo ánáuntumba maimaéna kisaufa'a

wéwena ⁴ mátu'maraisana tuwímbai-anauntumba aampa'á kunkwéraisana numagó fáí'nasukaiye. ⁵ Tuwímbai-anauntumba óntankwara'-marafimba kunkwéna paáká'-márafimbá éna minúwóiyáán-úmai óraa'a isaná ⁶ aa'á kaisaná ánú'a ayáátáaka'a ímba kunkéna aáenkaguraiye. ⁷ Tuwímbai-anauntumba karaampa'á kunkwéna kárúraisana karaantantáákó fandundupásúwáísana ímba arambá wéiyaiye. ⁸ Tuwímbai-anauntumba kawe'-márafimbá kunkwéna kárúrena óraa'a éna arambá imái sáwífa'-aramba iyéna tuwímbai iyáákamai-aramba iyáísana tuwímbai imaimái-aramba wéiyaiye. ⁹ Ísáán-kwaasi ísámai kawe'án-oro Ísu siyáiyeye.

¹⁰ Ísu súwasa ánaaemba wení kísau-waasiye tuwímbai-waasiye mésa Ísuntafesa sésa minkwáé'mái-ááígóní áwáuma sinatá ísáano suwaná ¹¹ Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aaigoni áwáumo wésimatimunda Maníkó kembiwí imáyáa tímísa'a wéisafo fí'on-kwaasi waé'mai-aai aantemba wésimatimumpo ¹² ísáámbanifo ímba ísámai kawe'á wéowe. Awánaambanifo ímba awánamai kawe'á wéowe. Isékaa Maníkómpá'á tewaná Maníkó miwítí sáwí-imayaa maitiyúwáísino.

Mindásafe'a waé'mai-aai simátimune Ísu siyáiyeye.

¹³ Ísu simátimena séna maankwáé'mái-ááímó simátimunda ímba ísáfo fí'o-fi'on-kwaemai-aaimo sendá ímba isánááwe. ¹⁴ Minááígóní

áwáumo sendá ísáaro. Moóráwigomo ánáuntumbo
 tu'maráánten-úmai Maníkón-aai simátímísana
¹⁵ tuwímbai-anauntumbo aampa'ó kúmimba
 waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-aai
 ísááwana waántáwanko téna tirumpinkémbá
 maimái úwoifa'a wétiyuwaiye. ¹⁶ Tuwímbai-
 anauntumbo óntankwara'-marafimbo kúmimba
 waási tirumpintá kúmísasa minúwóiyáámbá
 Maníkón-aai isésa aamoí ombánifo ¹⁷ ímba
 tirumpimbá ta'óto'mai kawel'á owasá Maníkón-
 aaisafesa umbai-taiyé sésa Maníkón-aai
 ifá'á wétuwaawe. ¹⁸ Tuwímbai-anauntumbo
 karaampa'ó kúmimba waási tirumpintá kúmísasa
 Maníkón-aai ísáámbanifo ¹⁹ marapá'-úmbái-
 tántáátáfésa imáyáa úmae nésa ónta-imayaa
 úmae wénesa fi'o-fi'on-tantaa'a maénae
 símae nésa miyán-ímáyáágó Maníkón-aai
 faráátasuweisasa ímba Maníkóní kísau wémaewe.
²⁰ Tuwímbai-anauntumbo kawel'-márafimbó
 kúmimba waási tirumpimbá kúmísasa Maníkón-
 aai isésa tirumpimbá ta'óto'mai kawel'á
 ésa fasi'ámai mésa Maníkóní kísau maésa
 wétuwa'nai-owasa tuwímbai iyáákamai-kísau
 maésa wétuwa'nai-owe Ísu siyáiyé.

Ómbó kúrakain-aai.

Rúku 8:16-18

²¹ Ísu simátimena séna ómbó kúra'maraamba
 ímba aúpá'á marésa ímba taare-améndaampa'a
 wémaraafo afora'á mósá wémaraawe.
²² Miyámó onten-úmai aúpá'ó wérain-tantaa'a
 seyaafá afora'á paápé ínasa awánánááwe.
 Kumeupá'ó wérain-tantaa'a afora'á paápé ínasa

awánánááwe. ²³ Ísáán-kwaasi ísámai kawel'án-oro. ²⁴ Tíménten-úmai Maníkó miyáumai tiména anekal'á timíniye. Mindásafe'a ísáán-aaí imáyáa úmai kawel'án-oro. ²⁵ Maníkón-aaí ísámaimo kawel'ó owí Maníkó túwa'nai ínsa moórá-aaíwara'a ísánááwe. Maníkón-aaí ímbo ísámai kawel'ó owí tirumpinkémbá maimáinana ímba wéiniye. Mindásafe'a ísáán-aaí imáyáa úmai kawel'án-oro Ísu siyáíye.

Ánáuntumba tukáísana arambó iyáin-aaí.

²⁶ Ísu simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí maarán-íye. Moóráwigo ánáuntumba tu'maréna ²⁷ ímbo áwa'nai ímbá waéna siyaréna wéisana ánáuntunko weyáárika'a wéanon-íye. ²⁸ Maragó ánáuntunkomba áwa'nai isaná áruma wíkéna óraa'a éna arambá iyéna ²⁹ áfuma kaisaná fáká'naiyan-kanaa tisasá fáká'mai wénaawe Ísu siyáíye.

Taaérankon-aaí.

Mátíyu 13:31-35, Rúku 13:18-19

³⁰ Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánimba nóinkara kawááníyómpo maarán-áái simátiména'a ísáaro. ³¹ Maníkó wení waásimo kawáánimba maarán-íye. Kári-taerankon-awí'a másítáti mintáígón-aramba ímbo anel'ó awánaraan-taeramba marafímbá u'makáawana mimpínkémbá wíkéna ³² óraa'a éna óraa'-amaima mófarena wété uráísana numagó mimpímpá'a ánáamba úmarena wémaíye Ísu siyáíye.

³³⁻³⁴ Ísu waásisomba aaí simátimenae sénamo úmba ímba aforá siyáífo waé'mai-aaí

aantemba simátimuwasa tuwímbai súntemba móisasuwowana mináyáiyákémbá simátimuwasa móisowana miyáumai simátimena éñifo wení kísau-waasi wesé'lo méronka'a minááígóní áwáu simátíma'maena iyáíye.

Óraa-fiyunda torówana Ísu mafaimakáin-aai.

Mátíyu 8:23-27, Rúku 8:22-25

³⁵ Minkánáá fenómpinka Ísu wení waásisafena séna nonkwaaúnkóní menáípátá kónae súwasa ³⁶ fí'on-kwaasi tiyuwésa Ísumba áí'maesa nompín-táómpimba íyáte kuwasá tuwímbai-nompín-taonkwara'lo kumbá ³⁷⁻³⁸ Ísu mintáónkoni ayáífá'á aúñ-kwaigurówana óraa-fiyunda torówana nonkó tufántááfan-éna nompín-táómpimba ówitowasa kúwáfekunafo sésa inkaisésa Ísumba koaúsésa sésa óraakoo ken-ímáyáá ímba inatá puwúnafosa súwa'nai uwo suwaná ³⁹ íyáfasinena fiyúndágonite nonkóntétafena óraaka'a séna mafáékaiyo súwasarai fiyúndágoe nonkóe mafáúyana nonkó kará'náguwana ⁴⁰ Ísu simátimena séna nóintafera wéinkaisoo. Kentáfé nóra séra ímba timañkúnkúmba wéoo súwana ⁴¹ táá'a úwasa keáímbá sésa nóran-kwaasiya isanawá fiyúndágoe nonkóe'a wenáái isaiyó sésa tiyáamba ufakésa táátafesa ésa siyáawe.

5

Sáwí-amutamba arumpinkémbó maiyáúkain-aai.

Mátíyu 8:28-34, Rúku 8:26-39

1 Simásuwesa mindómpín-táómpimbo kumbá Káríri-marama tínaaempa wérowana Kégésaa-marama túrampa'a wérowasa mimbáráfá'ó kumbá ²⁻⁴ Ísu mindómpín-táómpinkemba mimbáráfá'á kumúwana moóráwigo sáwí-amutamba arumpimbó méron-kwaasigo utátínkón-ontan-aifa'o maúmpakemba Ísumpa'a tiyái. Minkwáásí kárá'umarontemba tara'naara'ó úwaima éna ímba waási mésa ímba kárá'umakowana ⁵ wááwáíye nó'waane omápa'o utátínkón-ontan-aifa'a wénena wáá'a wétena óntantamba wenáúma wékambisena ⁶⁻⁸ nénkakemba Ísumba awánéna awaantanténa Ísun-amándára'a taména wen-ímáyáá éna áwí'a mósá marówana Ísu minkwáásígó arumpinké-sáwí-ámútánkóntáféna séna emá sáwí-amutamba ómpo minkwáásígómbá auwé kóuwo súwana óraaka séna Ísuwo iyáákamai-Fasi'aenkon-ááninko ómpo Maníkóntáfé ísámai sínkamonaafainifo nóra uwásinkainono súwana ⁹ Ísu séna enáwí'a nááwa'ono súwana séna sáwífa'a méraumpo kesúwí'a sáwíakoma úne séna mérowasa ¹⁰⁻¹³ omápa'a sáwífa-poima mésa umá wénowasa minkwáásígó arumpinké-sáwí-ámútántómbá Ísuntafesa óraaka sésa fí'opa'a ímba si'maraaó. Mimpóí tirumpintá si'maraaó suwaná miyán-oro súwasa sáwí-amutantomba minkwáásígón-arumpinkemba kárúwesa póí-tirumpimba koférówasa mimpóísómbá seyaafá'á ámémpakemba tuwaantantésa nonkwaaúmpíntáámó kúwáférómba putásowasa ¹⁴ póíya'o tafikówi miyámó úmba awánéna

minúwóiyáámbá naaópa'a wésa kisaufimpa'o méron-kwaasi mósimatim-besimati uwasá isésa koawánánae sésamo kumbá ¹⁵ Ísumpa'a kotúwaandu ésa awánomba sáwí-amutantombo arumpinkémbó kóun-kwaasigo unáánkwtóí úmarena kawel'-úmai mérowasa koawánésa tááte'a úwasa ¹⁶ Ísu minkwáásígómbó kawel'ó uwánkowasamo awánon-aaiye póigomo ún-aaiye simátímúwasa ¹⁷ isésa Ísuntafesa sésa maambárafá'á ifá siyuwésa kóuwo suwaná ¹⁸ nompín-táómpimba iyátowana sáwí-amutambo maiyauwón-kwaasigo Ísuntafena óraaka'a séna esé'a kónae súwana ¹⁹ ímbanifo ení naaópa'a kuré Fasi'aénkómó arumbá uwánkenamo kawel'ó uwánkáín-aai enamááraasomba kosimátimiyo súwana ²⁰ Tékáporisi-aempa'a mindáópata Ísumo uwánkon-aai simátíma'mae kúwasa seyaafá'-wáási sáwífa'-imayaa uráawe.

Inaamarúgóe aaregónté-taai.

Mátíyu 9:18-26, Rúku 8:40-56

²¹ Ísu Káriri-waaunkoni menáípakémbá nompín-táómpimba kouweréna túmba aneká waaúnkón-áwáífa'a mérowasa sáwífa'-waasi túwaandu uwaná ²² moóráwigo amáán-danka'o káráwiyowin-awi'a Yáírasi téna Ísumba taawánéna Ísu óraakon-iye séna aísamaifimba kífaena ²³ óraaka séna kesiyáámúmba puwíndasafena wéifo tiyéma ane'á kota'ótorenana asóféna kawel'-úmai méraino súwana ²⁴ Ísu wesé'o kúmba sáwífa'-waasi Ísumba úkúresa arááiwa'mae kuwaná ²⁵ moórá-ininkomba áí'o ún-ininkowara'a arááiwa'mae kúmba wembá naaeyámba

ankówana sísamaifakemba kae'á kumbaimái-aatai maisuwéna mináí'á ímba é'ankowasa²⁶ sáwífa'-ika tíyofaan-kwaasi áwa'nai uwaná óntamba tíma'mai taí'ásuwowana mináí'á ímbo é'ankomba óraa'-ai'a uwágúwana²⁷⁻²⁸ minínínkó Ísumo kawé'ó uwátínkaron-aai iséna séna Ísuni unáánkwátóiya'a kota'ótóráánana sí'a ésinkainiye séna sáwífa'-waasimo arááiwa'mae kumpimbá minínínkó maréna ánaaempakemba unáánkwátóiya'a ta'ótorowana²⁹ mindááéyángo é'ankowana asófasinkaiye-imayaa úwana³⁰ Ísu imáyáa éna séna kempínké-fásí'áénkó moóráwigomba kawé'á uwánkáiye séna waé'mai tuwánéna séna nááwawa kesí unáánkwátóiya'a ta'ótóráína'iyo súwasa³¹ wení kísau-waasi Ísumba simámesa sésa úwé sáwífa'-waasimo famé'mae iyómpimba ta'ótokaafó nááwawa kesí unáánkwátóiya'a ta'ótóráína'iyo nóra séwa wéseno suwaná³² ta'ótorowintafena móawana-meawana úwana³³ minínínkó asófasinkaiye-imayaa úwana anakembá tata'á úwana Ísun-aísamaifimba kífaena asófankon-aai simámuwana³⁴ Ísu séna kesímánaako kentáfé sé érai'a súwa'nai índawin-iye sénda póna áí'a é'ánkáifo kawé'-úmai waaó Ísu siyáíye.

³⁵ Ísu mináái wésuwasa áamáán-danka'o káráwiyowini naaópaken-kwaasi tésa Yáírásintafesa sésa enayáámúnko pukáifo óraakontafe ténafo siyó suwaná³⁶ Ísu mináái iséna ifátuwena Yáírásintafena séna minááisáfé ímba áákauraumo indá kentáfé amankúnkúmba uwo séna³⁷ arááiwa'mae kun-kwáásísóntáféna

maanká'-méraaro séna Pítaane Yémisine wenáfákon-awi'a Yónine tí'maena kúmba³⁸ sáwífa'-waasi áamáán-danka'o káráwiyowini naaúmpa'a túwaandu urésa óraa'-ifi'a wétowana Ísu iséna³⁹ naaúmpa'a íyáferena séna ímba ifi'á taaró. Minárásígó ímba pukáifo úwoi aúma wéraiye súwasa⁴⁰ Ísun-awíyáái uwaná tí'mátuwowasa máápa'a kúwákárúwowana minárásígón-anófoiye wení kísau-waasiyauwe tí'maena minárásígó pukópa'a iyéna⁴¹ ayáánka'a ta'ótorena wenááifinkemba simámena séna tarita kumi miyámó súmba waé'mai séna inaamarúgóo íyáfasinaao súwana⁴² íyáfasinkwena sífákémba kae'á kumbaimái-aataimo maisukáin-inaamaru íyáfasinowasa awánésa táátafesa uwaná⁴³ Ísu óraaka séna kemó únda-aai ímba simátíméro séna minárásígómbá tómbá áméro siyáiyé.

6

Násaretifakewi Ísumba tínaaeni'o uwánkaraan-aai.

Mátíyu 13:53-58, Rúku 4:16-30

¹ Minkákémbá Ísu wenamáápa'a wéena wení kísau-waasise'o kúmba² Yúndaa-waasi áamáán-aaimo isón-kanaara'a áamáán-daumpa'a iyéna aai simátimuwasa sáwífa'-waasi isésa táátafesa ésa sésa nááfakena kawé'-ímáyáa maiyénawa kawé'-áái wésimasimenasaawa nááwawa fasi'aémbá amísanawa kawé-kísáú ímbo awánáúnda-kísau wémaiyo.³ Wentáámó awánáúnda wení kísau taaisambó tuwímbai-tantaa'o wéiwain-iyé. Máriyaan-ááninko éna Yémisiye Yósisíye Yúndasiye Sáímoni-iyai

tuwaaón-ye. Wenáúnafaraawimba maanká'a méraawe. Maankákéwí éna úwoi-waasin-ifo nááfakena mináái isénawa mifási'áémbá maiyénawa wésiyo sésa kaorésa tínaaemba uwámúwana ⁴ Ísu simátimena séna Maníkón-aaimo simátímíwai fi'o-fi'on-daopa'a

wénisasa wenáwí'a mósá wémaraafo wení naaópa'o koméraitmba wenamááraa sésa kesáámó úndanten-kwaasin-ye sésa wenáwí'a ímba mósá makáawe Ísu siyáie.

⁵ Kesáámó úndanten-kwaasi éna ímba súwa'nai ínáyemo suntáféna ímbo awánon-kisau moórá-mora-kisau aantemba maiyáie. Moórá-mora tí'o ún-kwaasi tine'á ayáántamba ta'ótorena asófatinkena ⁶ wenamáápaken-kwaasi sésa ínta súwa'nai ínaye

sun-ááisáféna imáyáa uwááena naaó'-nao'a Maníkón-aai simátímapa'a kuráie.

*Ísu wení waási kísaura'o ti'mákain-aai.
Mátíyu 10:5-15, Rúku 9:1-6*

⁷ Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi táántowasa tuwaná waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitíyu'mae nóro-fasi'aemba tiména séna kaesá uwásuwe'a nóro séna ⁸ óraaka simátimena séna aampa'ó wiyamba ímba moórá-tantaa'a maimaé'a koró. Tómbá ímba maimaé wé'a tón-únámbá ímba maimaé wé'a óntamba ímba maimaé'a koró. Táumbá faimaé'a ⁹ tísamai ánáamba wimaé'a moórá-mora unáánkwtói timantentén-úmai kufé'mae'a koró. ¹⁰ Maníkón-aaimo simátimiyantafe moórá-naopa'o wiyasamo naambó timíya'a mindáúmpá'-aantemba mé'a

kentí kísau maimái tai'é'a mindámbá tuwé'a fi'on-daopa'a koró. ¹¹ Moórá-naopa'o wiyambo naambá ímbo timésamo kentáái ímbo isáíyanamo éna Maníkó mindáópaken-kwaasi ímba aamoí uwátinkainifo aiyowáí'a é'a tísamaifakembaramo uwáéntemba uwá'mare koró Ísu simátimuwasa ¹² wení kísau-waasi isésa naaó'-nao'a wénesa kosimátimesa sésa sáwí-imayaa tínaaemba uwáme'a Maníkómpá teró sésa ¹³ sáwí-amutantomba waási tirumpinkémbá komaitiyuwésa tí'o ún-kwaasi taaéraampinken-domba atínkáfa'a kuwasá asófaraawe.

Yóni nombó maitínkaraiwai pukáin-aii.

Mátíyu 14:1-12, Rúku 3:19-20, 9:7-9

¹⁴ Ísuni kisaugon-aii símae íyúwana Káríri-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti mináái ísaraiye. Ísuntafesa tuwímbai sésa Yóni nombó maitínkaraiwai pukáimpinkemba íyáfasinkena póna wempímbá fasi'aémbá wéraisana miyán-kísáú wémaiye suwasá ¹⁵ tuwímbai sésa wemá Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Íráiyaa pukáimpinkemba íyáfasinena méraiye suwasá tuwímbai sésa wemá naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowiyaamba méraiye suwaná ¹⁶ Éroti iséna sésa wemá Yóni nombó maitínkaraiwainiye. Kemó séwánasamo Yónin-anuwarambó kambísówanamo pukáimba íyáfasinankaraisana méraiye Éroti siyáiyé.

¹⁷⁻¹⁹ Ááéma Éroti wenáfákon-awaaininkon-awi'a Érótiyasimba maiyówana Yóni sésa enáfákon-awaainimba aambá fáí'makaawa maiyáane

símasima'a wéuwana Éroti ti'marówasa Yónimba koái'maesa ándáfa'a máánkarowana Érótiyasi Yónin-aaisafena aaisambá séna tufuwónae súwana ²⁰ Éroti séna ímbaniye séna Yóni kawel-ímáyááwará'-wáásí úntafena Éroti wenáároi inkaiséna wenká'á káráwiye Érótiyasi tufífo séna wenká'á káráwiye wenáái iséna sáwífa'-imayaa uwánkena aasiyaasí koísaraiye. ²¹ Énifo ánaaemba Érótiyasini kanaamó túmba Éroti óraa-tanomba kaumái wení kawáá-wáásíyé i-wáásíyé Kárirí-aempaken-oraa'-waasiye tímúwasa nowaná ²² Érótiyasín-ayaamunko téna araimá marówasa Érotiye tómbó non-kwáásíyé aamoí uwánkówana Éroti minárásígóntáféna séna nóin-tantaatafenawa aráái taiyó. Simásímína áméno. ²³ Érai'a súmpo síasai ina'á áméno. Kesí maragó aráái táínamo e síasai ina'á tuwín-ameno súwana ²⁴ anówamba koáisai éna séna nóin-tantaara komaénaumno súwana séna Yóni nombó maitínkaraiwaini a'nómbá koáisai e mauwó súwana ²⁵ minúwóiyáámbá Érotimpa'a téna taáisai éna séna káfé'a Yóni nombó maitínkaraiwai anuwarambá kambísámai a'nómbá táúfapimba ma'mái simiyó súwana ²⁶ iséna arumbá úmbanifo aifa'á fasi'aén-ááímó siyáin-aai imáyáa éna tómbó non-kwáásíwará'á ísaraantafenawe séna ímba a'áo sénge séna ²⁷ moórá-i-waasi ai'marówana ándáfakemba Yónin-anuwarambá kambísámai a'nómbá ²⁸ táúfapimba maréna maimaéna minárásígómbá máamuwana maimaéna anówamba máamuwasa ²⁹ Yónini kísau-waasi iséna wenáúma komaimái utaráawe.

Ánaaemba Éroti Ísuni kisaugon-aai iséna séna minkwáásí Yóni nombó maitínkaraiwai éna pukáimpinkemba íyáfasinankaisana méraiye

Éroti siyáíye.

Ísu sáwífa'-waasi tómbó tímakain-aai.

Mátíyu 14:13-21, Rúku 9:10-17, Yóni 6:1-13

³⁰ Ísu kisaúra'o ti'mákain-kwaasi minkísáú maisuwésa Ísumpa'a tésa seyaafá-kísáúmó máún-aaiye aaimó sun-ááiyé simámúwasa
³¹ Ísumpa'a sáwífa'-waasi kuré-tiyesa untáfésa tómbá ímba kawel-úmai nowaná mindásafena wení kísau-waasisafena séna waásimo ímbo mérepata kométa saagaanó súwasa ³² nompín-táómpimba íyátesa waási ímbo mérepataawe sésa kuwasá ³³ sáwífa'-waasi tuwánésa embí miwín-owe sésa naaó'-naokembo marapá'á tóso uwasá Ísu-iyai nompín-táómpimbo kumbá ³⁴ marapá'á kuména misáwífá'-wáási tuwánéna arumbá uwátinkena sipisípi-poimo miwímó káráyiyon-kwaasi ímba mérowasa keyáá aantemba mérontafena Ísu arumbá uwátinkena ayáátáá'-aai wésimatimuwasa ³⁵ fenómpinka'a wení kísau-waasi wempá'á tésa sésa ímbo sáwífa'-waasi méraapa'an-ifo fenáíndara ³⁶ ti'márénasa ewaa'-náópimpa'a wénesa tómbá méyámbáráaro suwaná ³⁷ Ísu simátiména séna kemá tómbá tíméro súwasa sáwífa'-ontankakemba 200 kinaaraken-tomba méyámba'maisa tímúsina. Óntamba ímba wéraiye suwaná ³⁸ nóraumaitona makáawai koawánaaro súwasa koawané tésa sésa kári-tomba séfataase-tonkwara kae'-mófáá'wára'á wéraiye suwaná ³⁹ Ísu wení

kísau-waasisafena séna unkwima'mái mara'á méraaro súwasa ⁴⁰ moóráfa'a 50 waasi máúwasa moóráfa'a 100 waasi máúwasa miyáumai-waasi túwaandu urówana ⁴¹ Ísu séfataase-tonkwara kae'-mófáá'wára'á maisoréna wiyómpa'a kararéna Maníkóntáféna súwiyo simásuwena mintómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi tímúwasa misáwífá'-wáásí tímúwasa mófáá'a tafántafan-úmai tímúwasa misáwífá'-wáásí tímúwasa ⁴²⁻⁴⁴ seyaafá'nánká nowaná tímú'a fówasa sáwífa'a 5,000 waasi nowaná tímú'a fówasa wení kísau-waasi mintón-ayai sísamaifakemba kae'á kumbaimái-unampimba fáítuwana ówitaraiye.

Ísu non-afófora'o kuráin-aai.

Mátíyu 14:22-33, Yóni 6:16-21

⁴⁵ Fáítuwana ówitowana minkákémbá Ísu wení kísau-waasi ti'maréna séna aifa'á nompín-táómpimba íyáte'a menáípa'-náópa'a Pétésáitafa koró. Misáwífá'-wáásí ti'maré sé'a kentí naaó'-nao'a koró simátimenaumne séna ⁴⁶ misáwífá'-wáásí ti'marówasa miwítí naaó'-nao'a kuwaná Maníkómpá'ó inaimó síndasafena omápa'a imérowana ⁴⁷ nó'waamba túnkúwana Ísu weyáá marapá'á mérowasa wení kísau-waasi nompín-táómpimba non-afufumpá mérowana maramá nénka'a wérowana ⁴⁸ Ísu awánómba óraa-fiyunda to'maé téna mintáómba tata'óto'marowasa nombó tuwíntámae kun-táámbá nonkó maimaúwasa ímbo kumbá siyarónka'a Ísu non-afófora'a maréna wení kísau-waasimo méronka'a táyáákaguwasa ⁴⁹⁻⁵⁰ awánésa táátafesa ésa tinekembá tata'á uwasá sésa waántágo wéniye

suwaná Ísu minúwóiyáán-úmai séna táá'a ifó aáno'a méraaro. Kemá úne séna ⁵¹ nompín-táómpimba íyátena wewará'á imérowana óraa-fiyundago mafaúwasa áfááraumai táátafesa uráawe. ⁵² Kári-tombo sáwífa'-waasimo tafámbai timúwasamo nowíní áwáu ímba mindásafesa imáyáa unkákembá táátafesa uráawe.

Ísu Kénésárétifa'a tí'o ún-kwaasimo asófatinkarain-aaí.

Mátíyu 14:34-36

⁵³ Táátafesa áfááraumai ésa waaúnkóní menáípá'á Kénésáréti-marafa'o kumbá nonáwáífa'a nompín-táómba ándá kára'umaresa ⁵⁴ marapátá kúmúwasa mimpápákén-kwáásí Ísumba awíyése Ísun-iye sésa ⁵⁵ naaó'-nao'a simátimesa Ísumo tamaún-aaí isésa tí'o ún-kwaasi taarerá'á taawiya'maé tóso uwaná ⁵⁶ Ísu káril'-nao'e óraa'-nao'e wénuwasa tí'o úwai tí'mai marupá'á marésa sésa ení unáánkwátói áráíya'a ta'ótoraiyana tí'a étinkainkwae suwasá ta'ótórówana tí'a étínkaraiye.

7

Tíwá'náti áamáambo siyáan-aaí.

Mátíyu 15:1-9

¹ Ámáán-kawaa-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé Yérúsaremu-naopakemba Ísumo méropa'a tésa ² tuwánomba Ísuni kísau-waasi tuwímbai tiyáámba ímba non-kwisuwésa tómbá nowasá ³ Yúndaa-waasi ámáán-kawaa-waasiye úwoi-waasiye tíwá'náti áamáambo arááiwaúntafesa tiyáámba non-kwisukésa

tómbá nésa ⁴ maaketifákémbá naaópa'a iyésa tiyáámba non-kwisukésa tómbá nésa tíwá'náti áamáamba fí'o-fi'on-amaamba arááiwaesa táúfa'e nonánáwé anaféúné non-kwiyaáwe. ⁵ Ámáán-kawaa-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé Ísumpa'a túwaandu ésa sésa ení kísau-waasi nóra sésawa kentáa síwá'náti áamáamba ímba arááiwaesawa tiyáamba ímbo non-kwiýómba tómbá wénaao suwaná ⁶ Ísu séna kaumbo-kae'-ááiwará'-wáásín-owe. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátimakowin-awi'a Áísaya kembiwísáféna érai'-aai agaimaréna

séna Maníkó séna

maawí kesúwí'a tóikaken-aantemba sésa ken-ímáyáá ímba tirumpimbá wéráie. ⁷ Waásiti áamáamba símai paápé ombánifo Maníkóní áamáamban-iye karo'ó sembá miyaráán-úmai ken-ímáyáá karo'-ímáyáá mósá wémaraawe

Maníkómó siyáimba aúfáifimba agaimakáie.

⁸ Maníkóní áamáamba tuwé'a tíwá'náti áamáamba wétoraawe. ⁹ Maníkón-aai túwáántafe'a

miwán-ánóndáá kentááisafe'a aamoí wéowe.

¹⁰ Naaófá'á Mósesé séna kentinófoi-tuwi'a óraa'an-oro. Énifo tinófoimo sáwíkaambo

simátinkaindawimba tufuwiýana puwíníye

Mósesé siyáifo ¹¹ kembiwímó siyáamba

tinófoisafesa simátimesa sésa moórá-tantaa'a

Maníkóndén-ifo ímba kanaa'á timénaumne

siyésa ¹² tinófoi ímba wétuwa'nai-owe. Miyámó

ontáfé'a kanaán-iye wésewe. ¹³ Miyá-sáwí'ó

ontáfé'a Maníkón-aai tuwé'a kentiwá'náti

ámáamba wéaraaiwae'a kentáái wésimatimewe.

Miyaráámbá wéowe Ísu siyáie.

*Waásimo sáwí'o uwátínkáín-tantaakon-aai.
Mátíyu 15:10-20*

¹⁴ Ísu mináái simátimena waásisafena teró súwasa wempá'á tuwaná séna simátiménda isé'a kawé'án-oro. ¹⁵ Máápaken-tantaa'o naawí ímba waási sáwí'a wéuwatinkaifo tirumpinkén-ááígó aantemba waási sáwí'a wéuwatinkaiye. ¹⁶ Ísáán-kwaasi ísámai kawé'án-oro Ísu siyáíye.

¹⁷ Ísu simásuwena minkwaásísómbá tiyuwéna naaúmpa'a imérowasa wení kísau-waasi sésa minááígóní áwáusa simásiimiyo suwaná ¹⁸ Ísu séna kenkwárá'á ímba tááko péé wésisa'a ísáámbanifo ímba ísámai kawé'a uráawe. Máápaken-tantaa'o naawí waási ímba sáwí'a wéuwatinkaiye. ¹⁹ Mindá ímba imáyáa kuwérainifo tindáámpá'á kúwátúsúwinifo ²⁰ aaimó wéseмба tirumpinkén-ímáyáágó éna mindá waási sáwí'a wéuwatinkaiye. ²¹ Tirumpin-ímáyááfínkémbá sáwí-imayaa ésa tínkamiyasa puwíyasamo ésa aare-úméné waai-úméné ésa seyaafá-tántáá'á umémbá ésa ²² túraniyamba ésa miyá-miya- sawi'a ésa karo'-áái sésa aoisaambá wimaé nésa kawé-kísáúmó máéntafesa tirunkó símai sáwí'a wéuwatinkesa tuwesarai-í'a ésa uwó-ímáyáa ésa ²³ miyá-sáwí'ó ombá tirumpinkén-ímáyáágó waási sáwí'a wéuwatinkaifo tiyáámbo ímbo non-kwíyómbo tómbó wénaamba miwá waási ímba sáwí'a wéuwatinkaiye Ísu siyáíye. Énifo Ísu wemó siyáimba seyaafá-tómbá kawé'-úmai wénaawe siyáíye.

*Kénaani-marafaken-ininkon-aai.**Mátíyu 15:21-28*

²⁴ Ísu mináái simátimena wení kísau-waasise'a mifá'á tuwéna Táya-naopa'e Sáíndóni-naopa'e mináémpá'ó kúmba moórá-naumpa'a iména séna kemó tamaúnda ímba simátíméro súwasa éni'fo tuwímbai-waasi tamaún-aai ísówana ²⁵ moórá-ininkon-ayáámúnko arumpimbá sáwí-amutamba mérowana minínínkó Ísumo tamaún-aai iséna minúwóiyáán-úmai wempá'á iyéna mara'á kífaena ²⁶ wemá ímba Yúndaa-inimba póna Síriyaa-marafa'a Fínísiyaa-naopaken-ininko Ísumpa'a iyéna mara'á kífaena óraaka séna kesiyáámúnkon-arumpinkemba sáwí-amutamba maiyauwaaó súwana ²⁷ Ísu simámena séna aifa'á iyámpói tómbá timénaumne. Iyámpóiti tómbá maimái iyámbá timúnafo miyáumai Ísareri-waasimo túwa'nai úndantemba emá fi'onkaa-inimba ónda pó'a áwa'nai únafo sune súwana ²⁸ minínínkó séna óraako érai'a sémpo iyámpóiti tón-ayai iyánkó tamandáiniye. Miyáumai fi'onkaa-ininkon-iye sinaná kanaán-ína súwa'nai ínono súwana ²⁹ Ísu séna kawel'-ááímó séndasafe'a enayáámúnkon-arumpinkemba sáwí-amutamba maiyauwáumpo ení naaópa'a waaó súwana ³⁰ wení naaópa'a wénamo koawánómba sáwí-amutamba kóúrowana ayáámúnko kawel'-úmai taarerá'á méraiye.

Ísu sáwífa'nanka'o asófatinkarain-aai.

³¹ Ísu Táya-naopa'-aempakemba Sáíndóni-naopa'-aempa'a táyáákéna Tékaporisi-aempa'a táyáákéna Káríri-nonkwaaumpa'o kúmba

³² tuwímbai uwó-wáásígómbá áí'mae tésa sésa enayáántamba ta'óto'mai asófankaa suwaná
³³ waásifinkemba áí'mai weyááfa'a ankéna ayáánaufitamba áápimba wimaréna awiyáái wi'maréna anááfiya'a ta'ótorena ³⁴ wíyómpa'a awánéna sirumbá iyé séna wenááifinkemba séna epaata mináái waé'mai séna áá'o káúnkaimba intísuwaumne súwana ³⁵ ááko kawel'á úwana anááfigo fetói úwana aai kawel'-úmai súwana ³⁶ Ísu óraaka séna ímba simátíméro súwasa ímbo ísónkakemba simátímapa'a kuwasá ³⁷ ísówana áfááraumai táá'a úwasa sésa seyaafá-tántáá'á kawel'á úmai wéiyena táá'o káúnkain-kwaasi kawel'á wéuwatinkena aaimó ímbo kawel'-úmaimo sen-kwáási kawel'á wéuwatinkaiye siyáawe.

8

*Ísu aneka'á tómbó tímakain-aaí.
 Mátiyu 15:32-39*

¹ Moórá-kanaa sáwífa'-waasi túwaandu uwaná miwítí tómbá tai'ówana Ísu wení kísau-waasi táántowasa tuwaná ² séna kaumbo-kánáá kesé'a taméraawana tómbó maimaé tiyáamba tai'áísa'a sirumbá uwátinkaumne. ³ Ti'maráanasasa kenti naao'-nao'a kónááfo némpaken-kwaasi aampa'ó wíyamba tááimo táínka'a pósa púwófainifo súwasa ⁴ wení kísau-waasi sésa máásai-marafa'an-ifo nááfakentaawa tómbá maimáísaawa timénaumno suwaná ⁵ tísai ena séna nóraumai-tona makáao súwasa afakaeté-tomba makáawe suwaná ⁶ minkwáásísóntáféna séna mara'-méraaro séna afakaeté-tomba maisoréna Maníkóntáféna súwiyo séna tómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi tímúwasa minkwáásísómbá tímúwana

⁷ sesimái-mofaa'a wérowana Ísu maisoréna Maníkóntáféna súwiyo séna wení kísau-waasi tímúwasa minkwáásísómbá tímúwasa ⁸⁻⁹ nowaná tímú'a fówasa sáwífa'-waasi 4,000 waasi nowaná tímú'a fówasa wení kísau-waasi mintón-ayaimo túwómba afakaeté-unampimba fáitumai ówitowana ¹⁰ Ísu misáwífá'-wáásí ti'maréna wení kísau-waasise'a nompín-táómpimba íyátesa Tárímánúta-aempa'a kuráawe.

*Ímbo awánáúnda-kisau mauwómó siyáan-aai.
Mátíyu 16:1-4, Rúku 12:54-56*

¹¹ Mifá'á Ísu mérowasa áamáan-kawaa-waasi sáwí-aaimo sínda isánae sésa Ísumpa'a tésa sésa éraira Maníkómpákéná kunkáanai ímbo awánáúnda-kisau máínata awánaano suwaná ¹² Ísun-arunko umbai wétopakemba séna káfé'o méraan-kwaasi nóra séra ímbo awánáúnda-kisau máínata awánaano wéseo. Érai'a simátíme sune. Káfé'o méraan-kwaasi ímba aráátimenaumne séna ¹³ ifátiyuwena nompín-táómpimba íyátena nonkwaaúnkóní menáípa'á kuráíye.

*Ímba kaumbo-kae'-ááíwára'-wáásí orómó
siyáin-aai.
Mátíyu 16:5-12*

¹⁴ Ísu wení kísau-waasise'a nonkwaaúnkóní menáípa'ó kumbá wení waási péréti-tomba ímbo máúmba tuwinkésa kuwaná kimbora-tomba nompín-táómpimba wérowana ¹⁵ Ísu áamáan-kawaa-waasiye Érotiye kaumbo-kae'-ááíwára'-wáásí owé-ímáyáá éna wení kísau-waasi simátimena séna intóráín-tantaa'a káritantaa'a moórá-tonkon-awi'a péréti mimpimbá

máraáwanamo intoréna óraa'o intembá ámaán-kawaa-waasiye Ērotiye miwí tááisafe'a kentúra'a káráwiyoro súwasa ¹⁶ keáímbá sésa nóra sénawa miyá wésiyo. Péréti-tomba ímba makáunanasa miyá wésiye suwaná ¹⁷ Ísu keáímbó wésun-aai iséna nóra séra tómbá ímba wéraiye-aai wéseo. Kanaa'á tómbá timénaumpo ááémo uráundawini áwáuma ímba tááko péé wésiye. Kentí imáyáagowe kentirunkówé faráátaraisa'a wéowe. ¹⁸ Túramba wérimbanifo ímba awánamai kawé'á wéowe. Táá'a wérimbanifo ímba ísámai kawé'á wéowe. ¹⁹ Séfataase-tombo tafántafan-úmaimo sáwífa'a 5,000 waasi timéwáanasamo naráamba mintón-ayai nóraumai-unampina fáiturao sénéa tísai úwasa sísamaifakemba kae'á kumbaimái-unampinta ówitaraumne suwaná ²⁰ afakaeté-tombo tafántafan-úmaimo sáwífa'a 4,000 waasi timéwáanasamo naráamba mintón-ayai nóraumai-unampina fáiturao sénéa tísai úwasa afakaeté-unampinta ówitaraumne suwaná ²¹ Ísu sénéa nóra sénawa ímba tááko péé sisa'á ísaraao Ísu siyáiyé.

Ísu aúrambo kafikówimba kawé'ó uwánkarain-aai.

²² Ísu simátimena wení kísau-waasise'a Pétésáita-naopa'o kumbá tuwímbai aúrambo kafikówimba ái'maesa Ísumpa'a tésa sésa ta'óto'mai asófankao suwaná ²³ Ísu ayáán-to'maena mindáókoni ayáífa'á wéna aúrampimba awiyáái wi'ankéna aúranka'a ta'ótorena sénéa éra awánááno súwana ²⁴ awánéna sénéa wéawanaumne. Taaiyaán-kwáásí marapá'á

wénowa'a awánáúmne súwana ²⁵ aneka'á Ísu aúranka'a ta'ótorena kawé'á uwáńkowana aúramba kararéna kawé'-úmai awánówana ²⁶ Ísu séna mindáoopa'a kónafo ení naaópa'a tauweré waaó siyáíye.

Pítaa Ísuni áwáumo siyáin-aaí.

Mátíyu 16:13-20, Rúku 9:18-21

²⁷ Ísu simáména wení kísau-waasisé'a Sísááriya Fírípái-nao'-aempa'o kúmba aampa'á wéwena wení waási tísai ena séna kentáfésa seyaafá'nánká nórán-kwaasin-iyewa wéseo súwasa ²⁸ miwí tuwímbai sésa emá Yóni nombó maitinkáándawi óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaandawin-awi'a Íráiyaa óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaawifinkemba moóráwigo óne wésewe suwaná ²⁹ Ísu séna kembiwí kentáfé'a nórán-kwaasiyewa wéseo súwana Sáimoni Pítaa séna Maníkó íyáfasinankaraiwai Yúndaa-waasisa wéamu'maraundawisa óne súwana ³⁰ mináái ímba simátíméro Ísu óraaka siyáíye.

Ísu puké'a íyáfasinanaumnemo siyáin-aaí.

Mátíyu 16:21-28, Rúku 9:22-27

³¹ Ísu wemó puwínda-aaí ómbarena wení kísau-waasi simátiména séna sí'o índá-i'a uwásinkesa Yúndaa-oraa'-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye amáámbo sen-kwáásiyé tínaaeni'a uwásinkesa sínkamiya'o púwóndanifo kaumbo-kánáá tai'áína'a púwóndafinkemba íyáfasinanaumne séna ³² miyáumai afora'á simátimuwana Pítaa Ísumba áí'maena weyááfa'a

maánkena séna miyán-áái sénafo súwana
 33 Ísu waeréna wení kísau-waasi tuwánéna
 Pítaantafena óraaka séna waántáwanko siyuwé
 kóuwo. Waásiti imáyáafinkemba wésempo ímba
 Maníkóni imáyáafinkemba wésene Ísu siyáie.

34 Ísu mináái simámena waásisone wení kísau-
 waasiye táántena séna kembó sirááiwaenae
 síyawi tirááimo táinda-tantaa'a ímba ta'ótóráaro.
 Kemá púwóna-aaraa-taimo súwaata'mae
 kondantembá kembó sirááiwaiyawí umbai-
 tántáá'á timíyasa minúmbái-tántáá'á úwoi
 maimaésa sirááiwaenaawe. 35 Tirááimo táinda-i'o
 ésa ímba kawé'-úmai méranaafo kentáfésa ísámai
 Maníkóni ásé-aaisafesa ísámai tirááimo táinda-
 tantaa'o tuwésa puwésa aúi'a úmai maé'mae'a
 ónááwe. 36 Mararáké-séyááfá-tántáá'ó maésamo
 puwíyambo éna mintántáákó ímba túwa'nai íníye.
 37 Puwíyamba marapá'ó makáan-tantaatamba
 ímba méyámbátuwesa aneka'á ayáátáaka
 méranaawe. 38 Káfé'a Maníkóntáfésa ímba
 imáyáa ésa méraanka'a kenkwára kesááiwara'o
 tigaemó uwásínkáamba pó'a ánaaemba kemó
 marapá'ó kúmóna miwí sigae uwátinkanaumne.
 Kemá waási úranko ánaaembo kesifoní sáwara
 wiyómpakembo Maníkóni kísau-waasiti sáwara'o
 marapá'ó kúmóna miwí sigae uwátinkanaumne.

9

1 Érai'a simátime sune. Tuwímbai maanká'ó
 méraan-kwaasi ímba aifa'á puwé'a Maníkó wení
 fasi'aéntámbó wégawaanimba awané'a ánaaemba
 puwónááwe Ísu siyáie.

Ísu fí'on-kuwawaa'o faúkáin-aaí.

Mátíyu 17:1-13, Rúku 9:28-36

² Ísu mináái simátimena afa'mórée-no'waamba waéna Pítaane Yémísine Yónine tí'maena óraa'-omapa'o iyúmba miwí aantemba imésa miwí túranka Ísu fí'oran-auma faufúwana ³ wení unáánkwátóiyakemba sán-kena aafáúmó iyáúsenamo intembá úwasa ⁴ awánomba kae'-wáásíyái wíyómpakemba paápé ésarai mindárai-tuwi'a Íráiyaae Mósesee'a Yúndaa-waasi tíwá'nárai Ísuwe'a aaí wésuyana ⁵ Pítaa Ísuntafena séna óraakoo maanká'ó méraundasa kawé'a imbá póta wááu-namba kaumbosáámó ondasá moóra endé éta moóra Mósesende éta moóra Íráiyaande miyáumaisa onó súwana ⁶ áfááraumai táa'a úwana nóin-aaíya sínenawa iyómpo miyán-áái Pítaa siyáíye.

⁷ Miyá wésunka'a ainánkó kuména káátaguwana mináínámpínkémbá aaigó aantemba séna miwá kesáánimba isa'á wen-ímáyáá wéune. Wenáái ísáaro súwasa ⁸ wení kísau-waasiyau awánomba mindárai wíyómpa'a iyúyana Ísu aantemba méraiye.

⁹ Úwasa omápakembo kúmúmba Ísu óraaka simátimena séna awánaamba ímba simátíméro. Kemá waási úranko púwóndafinkembo iyáfasinaandara'a maami awíyaamba kanaará'á simátíma'mae iyóro súwasa ¹⁰ isésa ímba simátimesa mináái úwoi faráátesa keáímbá sésa púwóndafinkemba iyáfasinanaumne simbá nóran-aaíya'iyo siyáawe.

11 Simásuwesa Ísumba áísai esa sésa áamáambo sen-kwáásí sésa Íráiyaa aifa'á paápé ínana Maníkó iyáfasinankaraiwai Yúndaa-waasisa amu'makáundawisa ánaaemba paápé ínáyemo sembá nóra sésawa mináái wéseo suwaná 12 Ísu séna aifa'á Íráiyaa paápé éna to'mayaa íníye-aaí érai'-aain-íye. Moórá-aaí waási úranko kumpaápé uráiwaintafena agaimaréna séna wembá áí'o índá-i'a uwánkesa tínaaeni'a uwánkanaawe agaimaréna siyáíye. 13 Simátíme'a súné. Íráiyaa é'a tiyáíye. Agaimakóntemba úmai wembá sáwí'a uwánkanae sésa sáwí'a uwánkaraawe. Miyán-áái wentáfésa agaimakóntemba kemá waási úrankontafesa agaimakáawe Ísu siyáíye.

Ísu sáwí-amutambo maiyáúkain-aaí.

Mátíyu 17:14-21, Rúku 9:37-43

14 Ísu simátímena omápakembo kúmúmba wení kísau-waasifa'a kúmúwasa sáwífa'-waasi túwaandu ésa áamáambo sun-kwáásíyé Ísuni kísau-waasiye iyafákén-áái sésa 15 Ísu túntafesa ifátuwesa aaweyáá uwánkówana 16 Ísu séna nóintafera iyafákén-áái wéseo séna tísai úwana 17 miwífínkémbá moóráwigo séna óraakoo kesáánimba áí'mae túne. Wenarumpimbá sáwí-amutamba méraisana ímba aaí wésisana 18 misáwí-ámútánkó ta'óto'mai fame'naame'-isaná tanaambá fágufagu wéena áwááyaamba umpufuwéna aigaregó nonkáánéna aiyayaamba ku'wisana miyá úmae wéiyisa'a ení kísau-waasisafe sé'a sáwí-amutamba arumpinkémbá

maiyaúwáaro súnasa ímba kanaa'á maiyáúkaawe súwana ¹⁹ Ísu séna kentáfé'a ímba imáyáa owaná póna sirumbá umbaí wétaifo nóraumai-kanaarara kesé'a méranaumno simásuwena séna énifo enáánimba áí'mae tiyó súwasa ²⁰ áí'maesa tuwaná misáwí-ámútánkó Ísumba awánéna miniyámpóí famé'auwowana tanaambá féna wárere'-úwana aigaregó nonkáánúwana ²¹ Ísu afowántáféna séna nóin-kanaawa ánkaraíyo súwana umaranká'á ánkaraíye. ²² Tufuwíndasafena póna sáwífa'-i'a famé'mai iyafiné nompínémó túwááraantamba wéíye. Emó kanaamó e aruntá uwásinkesa súwa'nai uwo súwana ²³ Ísu séna nóra séwa emó kanaamó e súwa'nai uwo wéseno. Maníkómpá timankúnkúmbo iyawimo ésa seyaafá-tántáá'á kanaa'á ónááwe súwana ²⁴ miniyámpóígón-afowá minúwóiyáán-úmai óraaka séna kemá Maníkómpá'á simankúnkúmbe úmpo kemá Maníkómpá'á ímba fasi'aráumpo súwa'nai uwo súwana ²⁵ Ísu awánómba sáwífa'-waasi sisipáá uwaná sáwí-amutankontafena séna uwó-sáwí-ámútánkóo auwé kóuwo. Ímbo kouwérénda éka'a kóuwo súwana ²⁶ wáá'a téna miniyámpóí famé'auwowana tanaambá fówana arumpinkémbá kóúwana miniyámpóí púwóraantan-éna mérowasa tuwímbai sésa é'a púwíye suwaná ²⁷ Ísu ayáánkwanda to'mái iyáfasinakowana koku'á méraiye.

²⁸ Koku'á mérowana Ísu naaúmpa'a imérowasa Ísu weyáámo méronka'a wení kísau-waasi

imésa sésa nóra sétaawa misáwí-ámútámbá ímba kanaatá maiyáúkaumno suwaná ²⁹ séna inaigó aantemba miyáumai miyá-sáwí-ámútámbá maiyauwáínífo fí'on-tantaako ímba kanaa'á maiyauwáíníye Ísu siyáíye.

Ísu puwínda-aaimo siyáin-aai.

Mátíyu 17:22-23, Rúku 9:43-45

³⁰⁻³¹ Ísu simátimena tuwéna Káríri-aempa'-aampa'a wéwena sáwífa'-waasi túwaandu ofó séna kesí kísau-waasi aantemba aai simátimenaé séna aampa'á wéwena séna kembá waási úrankomba fí'on-kwaasi timíyasa sínkamiya puwé'a kaumbo-kánáá maisuwé'a iyáfasinanaumne súwasa ³² wemó sún-aaigni áwáuma ímba isésa áísai ónae sésamo umbá táá'a úwasa ímba áísai uráawe.

Nááwa iyáákaiyomo siyáan-aai.

Mátíyu 18:1-5, Rúku 9:46-48

³³ Ímba áísai esa Kápaneamu-naopa'o kumbá naaúmpa'a imáúwana Ísu tísai ena séna aampa'-wéte'a nóin-aaiya siyáao súwasa ³⁴ aampa'-wéwesa sésa kentááfínkémbá nááwa iyáákaiyo sésa keáímbá símae wéwesa pósa ímba aai suwaná ³⁵ Ísu mara'-maéna wení waási sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasisafena séna ísáaro. Íyáákanaemo síyawí tínaaeni'a ésa seyaafá'-wáásítí wayó'a máéro simásuwena ³⁶ moórá-iyampoi áí'mai afufumpimbá isáúwankena taparéna simátimena séna ³⁷ kentáfésa imáyáa wéesa iyámpóimo túwa'nai onten-úmai wésuwa'nai-owe. Súwa'nai

onten-úmai Maníkó si'mákaiwaimba wéawa'nai-owe Ísu siyáíye.

Kentí kisaugomba ímba sáwí'o on-aaí.

Rúku 9:49-50

³⁸ Súwana Yóni Ísuntafena séna óraakoo moóráwigo wénena sáwí-amutantontafena séna Ísuni fasi'aémbó wéraintafe auwé kóuwo simátímapa'a wisasá misáwí-ámútámbá kóuraawe. Minkwáásígó ímba kentááfínkén-kwáási ómpo ímba miyámó indá étuwaaosa siyáumne Yóni súwana ³⁹ Ísu séna ímba tufínankaaro. Ímbo awánaan-kisaumo wémaewi úwoi kesúwí'a ímba sáwí'a uwásinkanaawe. ⁴⁰ Kentáási kisaugomba ímba sáwí'o owí úwoi wésuwa'nai-owe. ⁴¹ Érai'a simátíme sune. Kembiwí tuwánésa sésa Ísu Káráísitini waási ombá pósa túwa'nai ónae sésa kári-tantaa'a nombó timíyawí Maníkó kawel'-mékámbá timíníye Ísu siyáíye.

Sáwí'o on-aaí.

Mátíyu 18:6-9, Rúku 17:1-2

⁴² Ísu mináái simátimena séna iyámpóímo kesááisafesa timankúnkúmbo ontenkáán-úmai tuwímbai timankúnkúmbo wéowe. Tuwímbai tésa kesááisafesa timankúnkúmbo owímá karo'-áái tasimátimiyasa isésa sáwí-ampa'a kóiyasa Maníkó karo'ó síyawí sáwí-meyamba óraa'a timínífo miwímó tinuwarampimbó óraa'-ontamba fári'wimaresa nompímbó túwááwasamo kumpuwésaraa karo'-áái ímba simátíméwasa sáwí-ampa'a ímba kowisinó. Mindá kanaán-íye. ⁴³ Tiyáánkomo sáwí'o ína'a misáwí-ámpá'á

kúnafo sé'a moórá-tiyaamba kambísásúwáaro. Kae-tíyáámbó wéraina'o é'a ónkaifa'o iyamó kámakama'o wéipa'o wíyamba mindá sáwí'an-ye. Sáwí'o uráimbo maisuwé'o méraiyaamba mindá kawé'an-ye. ⁴⁴ (-) ⁴⁵ Tísamaigomo sáwí'o ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moórá-tisamai kambísásúwáaro. Kae-tísámáimó wéraina'o é'a ónkaifa'o iyamó kámakama'o wéipa'o wíyamba mindá sáwí'an-ye. Sáwí'o uráimbo maisuwé'o méraiyaamba mindá kawé'an-ye. ⁴⁶ (-) ⁴⁷ Túrankomo sáwí'o ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moórá-turamba fitúwáaro. Kae-túrántámbó awáné'o é'a ónkaifa'o iyamó wégaipa'o wíyamba mindá sáwí'an-ye. Sáwí'o uráimbo maisuwé'o méraiyaamba Maníkó wení waásimo kawáánipa'o méraiyaamba mindá kawé'an-ye. ⁴⁸ Ónkaifa'a marinkómó éna waé'wae'a wéinana iyamó éna ímbo písínáimba kámakama'a wéiye Ísu siyáie.

⁴⁹ Ísu simátimena séna uwímó tónká'ó to'marááwanamo kawé'ó intembá Maníkó waásiya'a iyamó kaintenkáán-úmai maráínasa kawé'-úmai méranaawe. ⁵⁰ Uwímá kawé-tántáá'an-ifo óraa'a taí'áísana ayáántámba wéraifo ímba aneka'á uwímó káína'o é'a to'maránáawe. Uwígó ásémo intenkáámbá wée'a aáno úmai méranaawe Ísu siyáie.

10

Aarakwá'ó tuwínáán-aaimo siyáin-ai.

Mátíyu 19:1-12, Rúku 16:18

¹ Ísu minká'á tuwéna Yúndiyaa-aempa'a Yóndani-nonkoni menáipá'á komérowasa

aneka'á sáwífa'-waasi túwaandu úwana sún-aai wésimatimuwasa ² áamáan-kawaa-waasi sésa sáwí-aaimo sínda isánae sésa Ísumpa'a tésa sésa moórá-waasigo awaainínkómbá kanaará auwáiniyo. Miyámó énamo éna áamáan-aai taraisíni ína taraisíniyo suwaná ³ séna naaófá'á Mósesé nóra-amaana simátimakaiyo séna tísai úwasa ⁴ miwí sésa Mósesé maará siyáíye. Moóráwigo awaainínkómbó ai'mátuwaindawi aúfáifimba agaimaréna séna kesuwaainímbá ai'mátuwaumne séna agaimái amíno siyáíye suwaná ⁵ Ísu séna kentíwá'ná tirumbó makáamba pósa Maníkón-aai ímbo ísóntafena mindásafena Mósesé minamáámbá siyáimbanifo ⁶ Maníkó wíyóne marawémó úmaronka'a ímba miyá siyáifo Maníkó aarewára waaiwára'á úmakaiye. ⁷ Miyámó uráintafesa tinófoi tiyuwésa awaaikóe awaainínkóe'a takááisamai ⁸ mimbórá-túma ma'mái méraawe. Mindásafesa awaaikóe awaainínkóe'a ímba kae'-wáásiyáámbó ombá mimbóráí'a wéowe ⁹ Maníkó aare-waai moórá-i'o uwátínkaraintafesa ímba tuwínáaro Ísu siyáíye.

¹⁰ Ísu simátimena naaúmpa'a imésa wení kísau-waasi Ísumo sún-aaisafesa áísai uwaná ¹¹ séna moóráwigo awaainínkómbá ai'mátuwenamo fi'on-inimbo wémaimba umémbá wéíye. ¹² Moórá-ininko awaaikómbá auwénamo fi'onkwambo wémaimba umémbá wéíye Ísu siyáíye.

*Ísu iyámpóimo ayááfúmbo tátínkarain-aai.
Mátíyu 19:13-15, Rúku 18:15-17*

13 Ísu simátimuwasa tuwímbai Ísu ta'ótorena ayááfúmba tátinkainkwae sésa iyámpói tí'mae tuwasá wení kísau-waasi sésa tí'mae kóro suwaná 14 Ísu tuwánéna aaisambá tiyéna séna ímba kóro síyamba tiyuwáiyasa kempá'á iyámpói úwoi teró. Miníyámpói kempá'ó tentembá Maníkó wení waásimo kawáánimba miyaráán-úmai wégawaanimba iyámpói kempá'ó tíyan-amba ímba faitinkaaro. 15 Érai'a simátime súne. Maníkóntáfésamo sésa iyámpóiyaa-úmai kenkátá wégawaanonemo síyanamo éna miwíyá'á kawáánínífo ímbo miyámó síyawimo éna ímba kawááníníye Ísu séna 16 miníyámpóísómbá taparéna tine'á ta'ótorena ayááfúmba tátínkaraiye.

Óntawara'-waasigon-aai.

Mátíyu 19:16-30, Rúku 18:18-30

17 Ísu simátimena kúwana moóráwigo awaantanténa Ísu óraakon-iye séna takífaena séna kawekó óne. Nóra úmaiya aú'í'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ónaumno súwana 18 Ísu séna kentáfé nóra séwa kawekó óne wéseno. Mimbóráwígó Maníkó weyáá kawekón-iye. 19 Maníkóní ámaámba é'a ísaraane. Minámaámbá aúfáifimba agaimaréna séna waási ímba tínkamiyasa púwóro. Ímba aare-úmémbán-oro. Ímba umémbá máéro. Ímba karo'-áái simátínkáaro. Ímba karo'á sé'a fí'owiti moparáwímbá máéro. Kentínófoi-tuwi'a óraa'-i'an-oro siyáiyé súwana 20 miwá séna minámaámbá kemá iyámpóiyakemba ísare'a kawé'á úmae wéiyune súwana 21 Ísu awánéna

aamoí éna séna kawe'á éma moórá-tantaa'a ímba kawe'á uráampo ení moparawímbá fí'on-kwaasi wétíme óntamba maiyé ímbo makéwi tuwín-timinana ení kawe'-méyámbá Maníkó wíyómpa'a ankáíniye. Tuwín-timemo e kembá sirááiwainone súwana ²² mináái iséna sáwífa'-moparawimbo makóntafena ai'á kaoréna óraa'-imayaa úwana arunkó sáwí'a úwana kuráíye.

²³ Kúwana Ísu waaréna wení kísau-waasisafena séna sáwífa'-ontamo makén-kwaasi Maníkó wení waásimo kawáánipa'o wíyamba umbaí táíniye súwana ²⁴ wení kísau-waasi minááisáféna táá'a úwana séna kesí iyámpóisono. Ónta-imayaamo émaiawi Maníkómó kawáánipa'o wíyamba umbaí táíniye. ²⁵ Moórá-poigon-awí'a káámeri mimpóígó waigóní afaapimbá ímba kanaa'á kóferainiye. Káámeri-poigomo waigóní afaapimbó kóféraínkakaa sáwífa'-ontamo makáan-kwaasi Maníkómó kawáánipa'a kowisinó súwasa ²⁶ mináái iséna táátafesa ésa sésa umbaí taifó nóran-kwaasiya Maníkómó kawáánipa'a méranaao suwaná ²⁷ Ísu tuwánéna séna waási miwítí kísausamba ímba méyámbarésa kónááfo Maníkó seyaafá-tántáá'á úwoi kanaa'á wéíye súwana ²⁸ Pítaa séna isaaó. Kentáási seyaafá-tántáá'á tuwéta entá wéaraaiwaumne súwana ²⁹ Ísu séna érai'a simátime sune. Kentáfesa imáyáa ésa Maníkóní ásé-aaimo kosimátimiyantafesa naaópa'a tuwésa tuwaaísáíye tífátone tímánaatone tinófoíye táánine tiyáámúne tiyuwésa miwítí maramó túwááwin-anondaa ³⁰ marapá'ó méraanka'o

túwáán-tantaa'a miyán-tántáá'á sáwífa'a
 maésa tuwaaísái-i'a ésa tímánaari'a ésa
 tinóisai-i'a ésa kentí iyámpói-i'a ésa naané
 marawémó maíyamba miwífimbá umbaimó
 tátinkaiyambo ésa ánaaen-kanaa aúí'a úmai
 wíyómpa'a maé'mae'a ónááwe. ³¹ Ánaaemba
 aifarááwífínkembá tuwímbai tínaaeni'a íyasa
 tínaaenkewífínkemba tuwímbai aifarí'a ónááwe
 Ísu siyáíye.

Ísu wemó puwíndasafenamo siyáin-aai.

Mátíyu 20:17-19, Rúku 18:31-34

³² Ísu simásuwena Yérúsaremu-naopa'a
 kónae sésa aampa'á wéwesa Ísu aifa'á kúwasa
 wení kísau-waasi táátafesa uwasá tínaaembo
 kun-kwáásíwárá'á táátafesa uwaná Ísu wení
 waási sísamaifakemba kae'á kumbaimái-
 waasi tíl'maena moórá-aempa'a tínkarena
 wempá'ó tínda-tantaakontafena mósimatimena
³³ séna ísáaro. Yérúsaremu-naopa'a konanasá
 moóráwigo kembá waási úrankomba óraa'-
 amaan-kísau-waasiye áamáambo sen-kwáásiyé
 aráátiminasa kembó sínkamiyan-aai símaresa
 sí'mai fí'onkaa-waasi timíyasa ³⁴ karaánáá'a
 sinkésa tuwiyáái wisinkésa súwiyonku'-wénesa
 sínkamiya'a púwónasa utámaraiya'a kaumbo-
 kánáá maisuwé'a íyáfasinanaumne Ísu siyáíye.

Yémísiye Yóniye'a Ísumbo áísai urááyan-aai.

Mátíyu 20:20-28

³⁵ Minkánáá Sépétin-ááninkorai Yémísiye
 Yóniye'a Ísumpa'a tésarai sésa óraakoo áísai
 oyantembá uwásinkaaoo suyaná ³⁶ nóintafenawa

wétinkaina uwátinkanaumno súwasarai ³⁷ Sésarai ení sámó kaim-bárúpá'ó imémo e kenkáí íyáfasisinke séfasefa'-arausampa'a sinkaaó suyaná ³⁸ Ísu séna séyan-aaigoni áwáu ímba ísaraaye. Sáwí-nombo anaféúmpínkémbó naandantén-úmai sí'o índá-i'o uwásinkaiyamba kerái kanaará kemó naanda-ánáfeumpinkemba náyááyo. Sí'o índá-i'o uwásinkaiyantemba kanaará kenkáí miyá uwátinkanaao súwasarai ³⁹ Sésarai kerái kanaa'á pó kai máéyaye suwaná Ísu séna érai'a séye. Kemó naanda-ánáfeumpinkemba náyááye. Sí'o índá-i'o uwásinkaiyantemba kenkáí miyá uwátinkanaafo ⁴⁰ kesí séfasefa'-sirausampa'a kemá ímba íyáfasintinkanaumpo Maníkó kae'nárai uwátínkaraimba póna íyáfasintinkainiye súwasa ⁴¹ Ísuni kísau-waasi siyáánkainarau mináái isésa Yémísinte Yóninte aaisambá tíyúwana ⁴² Ísu táántowasa tuwaná séna é'a ísaraawe. Marapá'-óráá'-wáásísómbá íyáákamai-fasi'aen-aaí simáti-simati uwasá wenkóyááka-tayaaka uráawe. ⁴³ Óraa'-waasimo ontembá kembiwíwará'á ímba miyán-oro. Kempínkémbó íyáákanaemo síyawí fí'owiti wayó'á ónááwe. ⁴⁴ Kempínkémbó aifarí'a ónaemo síyawí seyaafá'-wáásítí kísau túwa'nai oro. ⁴⁵ Kemá waási úranko ímba súwa'nai íwae'a kunkáumpo kemá waási túwa'nai ónae'a kunkáumne. Sáwí-imayaafinkembo faútínkáandasafe puwónaumne Ísu siyáíye.

Ísu aúrambo kafikówimba kawé'ó uwánkarain-aaí.

Mátíyu 20:29-34, Rúku 18:35-43

46 Ísuwe wení kísau-waasiye Yéríko-naopa'o kumbá sáwífa'-waasiwara'a mindáoopa tuwésa aampa'á kuwaná Tímiyasín-ááninkon-awí'a Páátímiyasi aúrambo kafíkówi óntamba inái símai maénae séna aanawáísára'a kumbéna wéinai súwasa 47 tuwímbai sésa Ísu Násaretifakewi wétiye suwaná iséna óraaka séna Ísuwo Téfitín-andafakewi ómpo arumbá uwásinkaaó súwasa 48 sáwífa'nanka aaisambá aéesa sésa aseraaó suwaná mináái ifátuwena aneka'á óraaka séna Ísuwo Téfitín-andafakewi ómpo arumbá uwásinkaaó súwana 49 Ísu aampa'ó wémomba wení ewaa'á koíyáfasinena séna áántaaro súwasa aúrambo kafíkówimba áántesa sésa enarunkó kawé'á íno. Wéaantaifo iyáfasinaaó suwaná 50 atuwénamo méron-ampanta faúmarena iyáfasinena Ísuni ewaa'á túwana 51 Ísu séna nóina embó arááímo táínda-i'a uwánkanaumno súwana séna óraakoo súramba kawé'á uwásinkainkwae'a úne súwana 52 Ísu séna kentáfé kanaa'á súwa'nai índawin-iye sémpo kawé'á uwánkaumpo waaó súwana minúwóiyáámbá aúramba awánéna Ísun-ánaaemba kuráíye.

11

Ísu Yérúsaremufo'o kuráin-aaí.

Mátíyu 21:1-11, Rúku 19:28-40, Yóni 12:12-19

1 Ísu wení kísau-waasise'o kumbá Yérúsaremu-nao'-ampa'o kumbá Órífi-omapa'-ewaa'-naokai moórá Pétéfasi-nao'a úwana moórá Pétáni-nao'a úwana minkáé'-náókoni ewaa'ó kumbá wení kísau-waasi kae'á máti'marena

2 séna epín-dáópa'a kurékai moórá-poigon-awí'a tónki koawáneyambo waásimo ímbo ayáákainda-poi ándá faútuwekai áí'mae tekaiyó.
 3 Moóráwigo tuwánénamo nóra óyaekaiya óyómo sínakai óraako ayáá'mae'a konasá áí'maesa kouweránaáwe siyé simámékaiyo súwasarai
 4 kuyaná mimpóí ontará'á ándá anuwarampimbá fári'wimarowana mérowasa koawánésarai minándá kofaútuwóyana 5 minká'ó méron-kwaasi sésa nóra sékaiya mimpóígóní ándá wéfautuwaayo suwasaráí 6 Ísumo sún-aai simátímúyasa kanaán-ifo miyá okaiyó suwasaráí
 7 áí'maesarai Ísumpa'a tuyasá wení kísau-waasi paákákén-únánkwátói faú'mai mimpóígón-arósáaunka'a wandaái uwí'márówana Ísumba ayáá'mae wéguwasa 8 sáwífa'-waasi mésa óraa'-waasin-iye sésa tuwímbai paákákén-únánkwátói faú'mai tuwímbai taaénáma ankáímai aampa'á uwí'ma'mae wéguwana minúnánkwátóiya'e mintáénárafane támae wéguwasa 9 aifa'ó tun-kwáásiyé Ísun-ánaaembo

tun-kwáásiyé óraaka'-oraaka'a sésa Fasi'aénkó ai'maráísana kunkáiwaimba Maníkó kawé'á uwánkáíye. 10 Kentáá síwá'ná Téfitimo kawáán-uráintemba miyaráámbá íniye. Wenáwí'a mósa maráúmne óraaka'-oraaka'a suwaná
 11 Ísu Yérúsaremufa'o kúmba óraa'-amaan-daumpa'a iména seyaafá-tántáá'á awánéna fenómpinka'a wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi tí'maena Pétáni-naopa'a kuráíye.

Taaigón-aai.

Mátíyu 21:18-19

¹² Pétáni-naopa'a kowaiyómba aafáyáara'a mindáópa'a tuwésa aampa'ó kumbá Ísumba áái tówana ¹³ moórá-taigon-awi'a fikima wérowana mintáéramba nánae séna áwáufa'a wéna awánómba arambó iyái-kánaámó imbo túmba imba iyéna áná aantemba wérowana saafá uwááena ¹⁴ mintáígóntáféna séna emá arambá imba iyáínone. Aneka'á waási ení arambá imba nánááwe súwasa wení kísau-waasi mináái ísaraawe.

Ísu óraa'-amaan-daumpa'o iyáin-aai.

Mátíyu 21:12-17, Rúku 19:45-48, Yóni 2:13-22

¹⁵ Ísumo sún-aai isésa Yérúsaremu-naopa'o kumbá Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iyéna áamáán-daumpa'o méyámbó wéun-kwaasi tuwánéna iti'mátuwena áamáán-dankoni óntambo méyámbárón-kwaasiti taaremá tawísísuwena Maníkóntáfésa imáyáa ésa mááu'fu'-numamo wéamun-dumamo méyámbárón-kwaasiti taaremá tawísísuwena ¹⁶ simátimena séna aneka'á imba áamáán-daumpa'a miyán-tántáá'á maimaé'a iyé-kunke oro. ¹⁷ Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna kesí naantafésa sésa Maníkómpá'ó inaimó sen-dámba isasá fí'o-fi'om-barafaken-kwaasi tésa inai wésewe agaimaréna siyáíye. Énifo umén-dáúmpá'ó ontenkáámba uráawe Ísu siyáíye.

¹⁸ Ísu súwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé Ísumbo tufuwíyan-aai wésesa sáwífa'-waasi Ísun-aaimo ísámae

wéiyuntafesa táátafe ésa Ísumbo tufiyan-amba wésaafa-uwasa ¹⁹ fenómpinka'a Ísu wení kísau-waasise'a Yérúsaremu-naopa'a tuwésa kuráawe.

Taaigómó aaénkarain-ai.

Mátíyu 21:20-22

²⁰ Ísu wení kísau-waasise'a kowaiyómba iyáfasinesa aampa'ó kumbá fíki-taimo awánomba ánúka to'mái seyaafá'á móaenkagurowana ²¹ Pítaa Ísumo séwiyon-ai ááka'a maréna séna awánaao. Aaimó séwiyaanda-taima é'a aaénkaraiye súwana ²² Ísu séna Maníkómpá'á timankúnkúmba oro. ²³ Érai'a simátíme sune. Maanómátáfé sé'o iyé faiwí'wé nompá'á kumuwómó síyawi ímbo kae'-ímáyáá tokésamo súndantemba érai'a íníye síyanamo éna érai'a miyá íníye. ²⁴ Mindásafe'a Maníkómpá'á inai sé'a fi'o-fi'on-tantaatafe'a áisai e'o sembá érai'a Maníkó kanaa'á súwa'nai uwásínkáíye sembá kanaa'á wétuwa'nai-iye. ²⁵ Maníkómpá'á inaimó sembá sáwí'o uwátinkaiyamba anondáá sáwí'a ónaumne-imayaa ímbo iyamba ifátúwáaro. Miyámó iyanamo éna kentifo wiyómpakewi kembiwí sáwí'o ombá maitiyuwáíniye. ²⁶ Énifo sáwí'o uwátinkaiyamba úwoimo imáyáamo úmae wéíye'o ímbo ifátuwaiyanamo éna kentifo wiyómpakewi sáwí'o ombá ímba maitiyuwáíniye Ísu siyáíye.

Náawawa ai'maráísawa tiyáanomo siyáan-ai.

Mátíyu 21:23-27, Rúku 20:1-8

27 Ísu wení kísau-waasise'a aneka'á Yérúsaremu-naopa'o kumbá óraa'-amaan-daumpa'a wénuwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-ora-a'-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé Ísumpa'a tésa 28 sésa nááwawa ai'maráísa tiyéwa nááwampinkena maiyéwa fasi'aén-kísáú wémaeno. Simásimiyo suwaná 29 Ísu séna aifa'á moórá-aaimo tísai ona'ó anondáámo siya'o é'a sísaí on-áái simátimenaumne. 30 Ááema Yóni nombó maitínkaraiwai Maníkówa simámakaisanawa nombá maitínkarai waásiya simámakaawanawa nombá maitínkaraiyo súwasa 31 miwí keáímbá sésa nórasaawa sénaumno. Maníkó simámakaisana nombá maitínkaraiye senanasáámó éna nóra séra Yónin-aaisafe'a ímba érai'e siyáao síníye. 32 Waási simámakaawana nombá maitínkaraiye senasasáámó ésa úwoi-waasisa sínkamonaawe. Úwoi-waasi sáwífa'-waasi Yónintafesa sésa Maníkón-aai simásimakaiwai uráíye wésemba pósa aaisantá siyónááwe miyá keáímbá sésa 33 Ísuntafesa sésa emó sísaí ónda-aaisa ímba isáúmne suwaná Ísu séna ímbo simásimiya'a nááwampinkena maiyéra fasi'aén-kísáúmó wémaunda-aai ímba simátimenaumne Ísu siyáíye.

12

Ándá-aran-kisaura'o káráwiwí-tai.

Mátíyu 21:33-46, Rúku 20:9-19

1 Ísu waé'mai-aai simátimena séna moóráwigo óntan-kusai úmakéna ándá-aran-kisau úmarena ándá-arankoni táúfa'a úmarena ándá-arambo mapamínanamo anombó kumínda-taufa'a

úmarena óntan-damba kísaura'o káráwiyyan-
 damba úmarena ayáátááka fí'om-barafa'a
 koménae séna maankísáúrá'ó káráwiyawimo
 é'a kesáfé'a tuwímbai-aramba wémae'a tuwímbai
 kembá siyúwáaro simátimena fí'om-barafa'a
 koméraisana ² arambó áfumo kain-kánáa
 tisaná aanáfó kesí ándá-aramba komáéro séna
 wení kisau-waasi ai'maráísana minkísáúrá'ó
 káráwiyowifa'a tisasá ³ ta'óto'mai tufú'maresa
 ándá-aramba ímbo ámémba ai'mátuwaawana
 kóísana ⁴ aanáfó moóráwigomba ai'maráísana
 tisasá minkísáúrá'ó káráwiyowi ta'óto'mai
 a'nómbá tufámbai sáwí'a uwánkááwana kóísana
⁵ aanáfó moóráwigomba ai'maráísana tisasá
 ta'óto'mai tufú'marááwana púwísana aanáfó
 moórá-mora til'maráintemba tewasá tínkamba
 tinkamba wéowasa tuwímbai púwówasa
 tuwímbai tauwérááwana ⁶ aanáfó kímborama
 wenááninkomba póna wen-ímáyáámó wéuwaimba
 ayáátááka'a imáyáa émena kesááninkon-aaí
 isánaáwe séna ai'maráísana ⁷ tisasá minkísáúrá'ó
 káráwiyowi awánésa keáímbá sésa aanáfón-
 ááninko wétifo tufúwónanasa puwéna maankísáú
 ímba mainata kesáá maénae sésa ⁸ ta'óto'mai
 tufúwówana púwísasa maimái aumépa'a
 métukaawe. ⁹ Ísu mináái simátimena séna
 minkísáú-áánáfó miyá íníye. Téna kísaura'o
 káráwiyowi tínkaminasa puwíyana fí'onkaa-waasi
 kesí kísaura'a káráwiyoro síníye. ¹⁰ Maníkón-
 aai aúfái toráumai awánaraawe. Maarán-áái
 agaimaréna séna

óntan-dambo on-kwáási moórá-ontantafesa
 sáwí'a wéiye sésa maisukáawe. Ánaaemba
 minóntánkó áfonkaamba uráíye. ¹¹ Mindá

Fasi'aénkó isatá awánéta séta
fí'oran-kawe'a uráíye sune

agaimaréna siyáíye Ísu súwasa ¹² Yúndaa-
kawaa-waasi mináái isésa kentáásáféna siyé sésa
ta'óto'mai tufuwónae sésamo umbá seyaafá'-
wáásísáféna táá'a úwasa ifátuwesa kuráawe.

*Taakisi-ááísáfésamo áísai uráan-aaí.
Mátíyu 22:15-22, Rúku 20:20-26*

¹³ Óraa'-amaan-kisau-waasi wésa
Ísumba áísai íyana sáwí-aaimo sínasa
aaifimbó maiyankáiyantafesa áamáan-
kawaa-waasifinkemba tuwímbaiye Éroti
amááraawifinkemba tuwímbaiye ti'márówasa
¹⁴ Ísumpa'a tésa sésa óraakoo érai'-waasi
po waási táároi ímba inkaisé óraa'-waasiye
úwoi-waasi táároi ímba inkaisé tirumbó
faiyá'mai-aaí ímbo sénda Maníkóní aambó
arááíwáén-aaí arupíse úmai simátimendasa
wéisaumne. Emá nóra séwa wéisaano.
Kanaasááwá taakisi-óntámbá Rómu-kamanisa
timénaum íntaawa timénaumno. Tíméndasa
Yúndaa-waasisa kentáási áamáana taraisónaum
íntaawa taraisónaumno. ¹⁵ Timénaum íntaawa
timénaumno suwaná Ísu miwítí imáyáa
iséna kaumbo-kae'-ááíwára'-wáásín-owe séna
kentáfé'a sáwí-aaimo síndawe sé'a wésisai-
owe. Moóra-ontamba maimaé máaraasimero
súwasa ¹⁶ maimaé máaraanamuwana séna
nááwan-óikaana uráinkara áwí'a wéraiyo súwasa
miwí sésa Rómu-kamani-kawaagon-óikaamba
isaná áwí'a wéraiye suwaná ¹⁷ Ísu séna Rómu-
kamani-kawaagonde wembá áméro. Maníkóndé
Maníkómbá áméro súwasa mináái isówana táá'a
úwasa ímba aaí siyáawe.

*Pukémpinkembo íyáfasinaiyan-aaí.
Mátíyu 22:23-33, Rúku 20:27-40*

¹⁸ Suwasá Sátúsi-amaan-kawaa-waasi púwómpinkemba ímba íyáfasinanaawemo sun-kwáásí pósa Ísumpa'a tésa sésa ¹⁹ óraakoo naaófá'á Móse se ná moóráwigo aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba puwínana áfako maimakéna awaaón-anondaa-ware'e se ná iyámpói ma'ánkáiínye siyáíye. ²⁰ Moórá-aaí isaaó. Moórá-kanaa afakaeté-afarawainonda mésa tuwaaó aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana ²¹ wenánaaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana wenánaaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana miyá émesa ²² afakaeté-waasi putásaawana minínínkó ánaaemba pukáíye simámesa ²³ Ísumba áísai esa sésa miyámó ombá waási puwíyampinkembo íyáfasinaiyan-kanaa minínímbá afakaeté-waasi tuwaainímbá éna nááwa máíníyo suwaná ²⁴ Ísu se ná Maníkón-aaí aúfáífimbo agaimakón-aaí ímba kawé'-úmai isé'a Maníkóní fasi'aémbá ímba awáné'a pó'a miyáumai sáwísáwí-aaí wésewe. ²⁵ Pukémpinkemba íyáfasinesa wíyómpa'o imaiyan-kanaa aaré ímba maiyasa waaí ímba maiyamba ésa Maníkóní kísau-waasimo wíyómpa'o méraawimo ontembá minínínákwá'á miyáumai aaré ímba

maiyasa waaí ímba maiyamba ónááwe. ²⁶ Waási pukémpinkembo íyáfasinaiyamba Móse se minááísáféna agaimakáíye. Aúfáífimba

agaimaréna séna kári-taiya'a iyamó kaimbá ímba mintái káwisana mintáifínkémbá Maníkó Mósesentafena séna Maníkó úne. Enaíwá'ná Émbaramuwe Áísáakiye Yékopuwe miwítí Maníkó úne siyáíye. Maníkó minááímó siyáimba minkáúmbó-wáásí é'a púwúwasa utaráambanifo ²⁷ mináái siyáimba pósa miwí úwoi méraawe. Énifo kentáái sáwísáwí-aai siyáawe Ísu siyáíye.

Aifaráán-ámáánkón-aai.

Mátíyu 22:34-40

²⁸ Súwana áamáambo sún-kwaasigo ména seyaafá'-wáásímó sumbá iséna Ísuni íyáákamai-aai iséna Ísumba áísai ena séna Maníkóní áamáápinkemba nóran-amaana aifaráámbán-iyó súwana ²⁹ Ísu séna aifaráán-ámáámbá sénaumne. Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

Ísareri-waasi ísáaro. Maníkó kentáási Fasi'aénkó éna mimbórá-Fási'aénkón-íye.

³⁰ Maníkémpá'a

kentí Fasi'aénkómbá kentiruné kentí imáyáawe kentimané kentí fasi'aéné áméro

agaimaréna siyáíye. ³¹ Miwán-ánaaenken-amaamba sénaumpo ísáaro. Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna kesáfé-imáyáámó ontembá kentí waási-imayaawara'a oro

agaimaréna siyáíye. Minkáé'-ámáánkó seyaafá'-ámáámbá íyáákaraiye Ísu simámuwana ³² minkwáásígó séna óraakoo érai'a sénda Maníkó weyáá Fasi'aénkón-ifo fí'o-fi'o-fasi'aemba ímba méraawe. ³³ Kesáámá Maníkémpátá kesiruné imáyáawe kesí fasi'aénésá wempá'a tuwéta

miyásá onó. Kesáfé-ímáyáámó úndantenta kesi waási-imayaawarata onó. Minkáé'-ámáánkó seyaafá'-ámáámbá íyáákaraiye. Tóné sipisípiye iyafímbá agaimái Maníkómbá amúndanifo mindáwara'a íyáákaraiye séna ³⁴ miwámó súmba kawé'-ímáyááfínkémbá súwana póna Ísu iséna séna Maníkómó kawáánimba wení ewaa'á méraane súwasa ísómbe Ísun-aaisafesa táá'a úwasa ímba áísai uráawe.

Maníkómó íyáfasinankaraiwai Káráísitin-aaí.

Mátíyu 22:41-46, Rúku 20:41-44

³⁵ Ímba áísai uwaná Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iména simátimena séna áamáambo sen-kwáásí sésa Káráísiti Téfitin-andafaken-kwaasin-iyé wésefo ³⁶ naaófá'á Maníkóní Ufaen-ámútánkó Téfitimba imáyáa amúwana Téfiti Káráísitintafena séna kesi Fasi'aénkón-iyé siyáimba imó agaimakón-aufaiimba Téfiti agaimaréna séna

kesi Fasi'aénkóntáféna Maníkó séna kesiyáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'-ména'a ení namuro-wáásí íyáákaanasa miwí tai'ánááwe Maníkómó siyáin-aaí Téfiti siyáiyé. ³⁷ Miyáumai Téfiti Káráísitintafena séna kesi Fasi'aénkón-iyé siyáimbanifo nóraumaiya wemá Téfitin-andafaken-kwaasin-iyé Ísu súmba Káráísiti Téfitini Fasi'aénkó éna Téfitin-andafaken-kwaasigon-iyé. Úwoi-waasi seyaafá'á

Ísun-aaí isésa aamoí uráawe.

Áamáambo sen-kwáásítí aambá arááíwáéfomo siyáin-aaí.

Mátíyu 23:1-36, Rúku 11:37-54, Rúku 20:45-47

³⁸ Úwoi-waasi seyaafá'á Ísun-aai isésa aamoí wéuwana Ísu simátimena séna tuwimbaimo ámaambo sen-kwaásítí aambá arááíwáéfo. Minkwáásí ayáátáá-kuferai wiyésa naaópa'a afufumpa'á wénowasa pósa waási tuwánésa sésa óraa'-waasin-owe wésewe. ³⁹ Minkwáásí ámaán-daumpa'o ombá óraa'-waasimo máén-aempa'a imésa tanómbo kaúfópa'o ombá kawé'-áémpá'á mésa kawé-tómbá wénaawe. ⁴⁰ Minkwáásí keto'-ínintí óntawara naankwará'á umémbá wémaesa waási suwánésa súwí'a mósá maráíwae sésa karo'-áái tafisimai inai wésewe. Miyámó on-ánóndáá óraa'-umbai maénáawe Ísu siyáíye.

Keto'-íninkó Maníkómpá'á óntambo tukáin-aai.

Rúku 21:1-4

⁴¹ Simátimena Ísu óraa'-amaan-daumpa'a ména óntambo túwón-anafeunkoni ewaa'á ména tuwánómbo waásisomba tésa óntambo túwómbo sáwífa'-ontawara'-waasi sáwífa'-ontamba túwówana ⁴² moórá-keto'-ininko ímba óntamo makón-ininko téna kári'-ontamba kae-tóyaráámbá tuwówana ⁴³ Ísu wení kísau-waasi táántena séna érai'a simátíme sune. Minkétó'-íninkómó túwáín-ontanko seyaafá'-wáásímó túwáán-ontamba íyáákaiye. ⁴⁴ Miwí sáwífa'-ontafinkemba tuwimbai túwááfo wemá kári'-ontafinkemba mótú'a túwáimba póna ónta-iyaimba méíniye Ísu siyáíye.

13

Óraa'-amaan-dambo tawisínda-aaimo siyáin-aai.

Mátíyu 24:1-2, Rúku 21:5-6

1 Ísu mináái simátimuwasa óraa'-amaan-daumpakemba kárúwesa kúmúmba wení kísau-waasifinkemba moóráwigo óraa'-amaan-dantafena séna úwé awánaao. Maanóntán-dámbá kawé'á uráisana minóntámbá óraa'-ontamba wéraiye súwana 2 Ísu séna maanóráá'-námbá awánaaro. Ánaaemba waási tésa mindámbá seyaafá'á tawísísuwesa seyaafá'-óntámkwára'á tawísísuwanaawe Ísu siyáiyé.

Sáwí-kanaa tíníyemo siyáin-ai.

Mátíyu 24:3-14, Rúku 21:7-19

3 Ísu mináái simátimena Órífi-omapa'a iména óraa'-amaan-damba awánómba Pítaawe Yémisiye Yóniye Énduruwe miyáumai-waasi Ísumo weyáá mérompa'a tésa áísai esa sésa 4 emó sénda nóin-kanaawa paápé íniyo. Nóran-kwaamera ínataawa séta ampáánká'á Ísumo siyáimba miyá íniyesa sénaumno suwaná 5 Ísu séna karo'-áái isé'a érai'e sefó káráwiyoro. 6 Sáwífa'-waasi tésa kesúwí'a masesa sésa Maníkómó iyáfasisinkaraiwai úne síyasa sáwífa'nanka minkáro'-ááisáfésa érai'e sénááwe. 7 Tíyááwemo siyáan-ai nempakena'i ewaakéná'i isáiyana ímba táá'a íno. Miyán-kánaámó tinda mindá ímba seyaafá-tántáá'ó tai'áínda-waame'an-iyé. 8 Fí'o-fi'on-aempa'-waasi tiyánááwe. Moórá-kawaa-waasimo ésa moórá-kawaa-waasi timááraasafesa iyáfasine tiyáaro síyasamo ésa iyáfasinesa tiyánááwe. Fí'o-fi'om-barafa'a óraa'-marima táíniye. Fí'o-fi'om-barafa'a aawai táíniye. Miyán-tántáá'ó paápé ína'a sé'a seyaafá-tántáá'ó tai'áínda-kanaa ímba

tiyáifo iyámpóimo matinkánae owanamó óraa-ti'o intembá umbai-kánaámó tinda minkánaá paápé iye seró.

⁹ Miyán-ááísáfé'a káráwiyoro. Kawáá-wáásí kembiwí tí'maesa óraa'-waasifa'a mótinkesa aaifimbá maitinkésa áamándaumpa'a mótinkamesa kentáfésamo fasi'ámaimo méraiylantafesa ta'óto'mai tí'maesa kámáni-óraa'-waasifa'e kawáá-wáásí'fá'é mótinkesa aai simátinkaiya'a minóráá'-wáásí kesáái simátimenaawe. ¹⁰ Aifa'á ásé-aai seyaafá'-márafákén-kwáásí simátímapa'a wényiana ánaaemba seyaafá-tántáá'ó tai'áínda-kanaa tíniye. ¹¹ Ta'óto'mai aaimó simátínkénka'a nóran-aaiya sénaumno-imayaa ímba óraa'a é'a ímba kentí imáyáafinken-aai sénááfo Maníkóní Ufaen-ámútánkó síyan-aai tááka tinkáína'a mináái sénááwe.

¹² Tuwímbai tífárawaawi tí'mai fí'owi timíyasa tínkamiyasa puwónááwe. Tifoísáimo ésa tíráámarimba tí'mai fí'owi timíyasa tínkamiyasa puwónááwe. Iyámpóísombo ésa tinófoi tí'mai fí'owi timíyasa tínkamiyasa puwónááwe. ¹³ Kentáfé'ó fasi'ámaimo méraiylantafesa seyaafá'nánká tíyámba uwátinkanaawe. Ímbo ifátuwesamo kentáfésa fasi'ámaimo méraiylawi tai'áínda-kanaara'a Maníkó tí'mai kawepá'á métinkainiye.

Sáwí-kanaagon-aai.

Mátíyu 24:15-28, Rúku 21:20-24

¹⁴ Ísu mináái simátimena séna ánaaemba sáwí'lo íyan-tantaako uwófi'a íyam-baruka'a paápé íniye Ísu siyáíye. Kemá Mááka sune. Maanáúfáímó torausíyawi táako péé sína'a ísáaro sune. Ísu séna uwófi'lo

í-márúká'á paápé ínasa awánáiyamba Yúndiyaa-marafa'lo méraiyan-kwaasi omápata tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁵ Ontará'ó

méraiyan-kwaasi ímba naaúmpa'lo iyiyamba óntama ifátuwesa úwoi tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁶ Kísaufa'lo méraiyan-kwaasi ímba naaópa'lo tiyamba unáánkwátói ifátuwesa úwoi tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁷ Tímúka'-inine

umaran-iyámpóiwára'-íniné minkánáá sáwí'a ónááwe. ¹⁸ Tuwaantanté'lo iyiyamba táwí'lo

índa-kanaa miyá únafo sé'a Maníkómpá'á inái seró. ¹⁹ Minkánáámó tinda óraa'-umbai táíniye. Naaófá'á Maníkó maramó úmaronka'e

káfé'wara'e miyán-úmbái-tántáá'á ímba tiyáíye. Ánaaenkwar'a miyán-úmbái-tántáá'á ímba

tíniye. ²⁰ Miyán-úmbái-tántáá'ó índa-kanaa Fasi'aénkó ampáásé úmakaiye. Miyán-úmbái-

kánáámó ayáátááka'lo ínínkaka seyaafá'-wáási ímba úwoi túnamai méraawisino. Maníkó

wemparí'lo úmakain-kwaasisafena imáyáa éna miyán-úmbái-tántáá'á ampáásé uráíye.

²¹ Ampáásémó ínasa tuwímbai simátimesa sésa Maníkómó iyáfasinankaraiwai mifá'-maafa'a méraiye síya'lo é'a ímba ísáaro. ²² Tuwímbai paápé

ésa karo'á sésa Maníkómó iyáfasisinkaraiwai úne síyasa tuwímbai karo'á sésa Maníkón-aaimo simátimundawi úne simátíma'maesa níyamba ímbo awánen-kisau maésa Maníkómó wemparí'lo

úmakain-kwaasi karo'á simátinkanae sésa miyán-óráá-kísáú maenááwe. ²³ Miwísáfé'a érai'-waasin-owe sefó sé'a ímbo paápé uráanka'a aifa'á simátimumpo káráwiyoro Ísu siyáíye.

Ísumo marapá'ó kumínda-aai.

Mátíyu 24:29-35, Rúku 21:25-33

²⁴ Ísu mináái simátimena séna miyán-úmbái-tántáá'ó tinda-kanaa tai'áínana aafáúgó kumeu'á ínana wiyónko ímba sán-káínana ²⁵ o'á wiyómpakemba kuntínana wiyónko tora'náára'a ína'a ²⁶ kemá waási úranko óraa-fasi'aenkware sáwara'a ainánká kúmóna'a suwánánááwe. ²⁷ Wiyómpaken-kisau-waasi ti'maráanasa Maníkómó wempari'o úmakain-kwaasi seyaafá'-márafákembá tí'maesa moórafimba túwaandu ónááwe Ísu siyáíye.

²⁸ Ísu mináái simátimena séna moórá naan-táigón-áwí'a fíki-taigontafe'a imáyáa úmai ísáaro. Asáómó agaínda awáné sé'a áú'o sínda-kanaa kárika'a tíníye sénááwe. ²⁹ Miyámó intembá kemó súnda-tantaa'a ína'a awáné sé'a kárika'a kumíníye sénááwe. ³⁰ Érai'a simátime sune. Káfé'o méraan-kwaasi tuwímbai ímbo pukáiyanka'a kemó súnda-tantaa'a paápé íníye. ³¹ Wiyóne marawé tai'áínana kesáái ímbo tai'áínda úwoi waé'wae'a íníye Ísu siyáíye.

Kúmónnda-kanaa waási ímba ísaraawemo siyáín-aai.

Mátíyu 24:36-44, Rúku 17:26-30,34-36

³² Ísu mináái simátimena séna kúmón-da-kanaa aafáúmá waási ímba ísááwasa wiyómpaken-kisau-waasiwara'a ímba ísááwa'a kemá Maníkón-ááninko ímba ísáúnana kesifo weyáá ísaraiye. ³³ Kemó kúmón-da-kanaa ímbo ísaraiyanka'a kumónaumpo káráwiyoro. ³⁴ Miyámó intenkáán-úmai maarán-ááín-íye. Moórá-oraako némpa'a wááu koméranae séna wení kisau-waasisafena kisau máéro séna ti'má'mae wéwena ontará'ó kawáániwaintafena séna káráwiyuwo séna kóuraiye. ³⁵ Naankóní aanáfómó tinda-kanaa ímbo ísáántemba kemó kúmón-da-kanaama ímba ísaraafo káráwiyoro. Siyatarórá'í wááwáiya'i fenáíndarara'i nó'waana'i kumónaumno minkánáá ímba ísaraafo ³⁶ kentáfé'a ímba imáyáamo wéiyanka'a kumúnafainifo wéto'mayaan-e'a simu'maráaro. ³⁷ Kemó simátimunda seyaafá'-wáásísáfé'a sumpo káráwiye'a méraaro
Ísu siyáíye.

14

Ísumbo tufuwíyan-aaimo siyáan-aaí.

Mátíyu 26:1-5, Rúku 22:1-2, Yóni 11:45-53

¹ Ísu mináái simátimena naaófá'ó Maníkó Yúndaa-waasi tíyótaimo í-tánómbá ímbo intóráín-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa aúnkáraamba úwasa kae-kánáá úwoi mésa óraa'-amaan-kisau-waasiye amáámbo sun-kwáásiyé sésa nóraumaisaawa Ísumba aúpá'a talóto'maisaawa tufuwónaumno. ² Seyaafá'-wáási tíyááfainifo tanómbo kaufíyan-kanaarata ímba tufuwónaumne siyáawe.

*Ísumbo asaa-wiyúm-básáwémbó a'ánkarain-
aai.*

Mátíyu 26:6-13, Yóni 12:1-8

³ Suwaná Ísu Pétáni-naopa'a koména moóráwígon-awí'a Sáímonini naaúmpa'a áúmo námombo kón-kwaasigoni naaúmpa'a ména tómbá wénowana moóra-ininko iyéna asaa-wiyúmbó úm-basawemba óraa'-ontankakembo méyámbakaim-basawemba maimaéna iyúmba minánáféúmbá tafántuwena Ísu a'nómpímbá fatímarowasa ⁴ tuwímbai keáímbá sésa aaisambá aéésa nóra sénawa mimbásáwémbá úwoi fatiyankaiyo. ⁵ Mimbásáwémbó fí'owi timénamo óraa'-ontamba maiyénamo ímbo óntamo makáan-kwaasi tíméraambaniye sésa minínínkómbá aaisambá áúwana ⁶ Ísu séna ifátuwe'a ímba aaisambá aééro. Kawe'á asínkáíye. ⁷ Ímbo óntamo máráán-kwaasi kesé'a maé'mae'a íya'a túwa'nai ónae sé'a túwa'nai ónááfo kemá kesé'a marapá'á ímba maé'mae'a ónaumne. ⁸ Minínínkó wení imáyáafinkemba kawe'á asínkáíye. Púwóndara'a masawémba asínkésa utánááfo minínínkó é'a masawémba asínkáíye. ⁹ Érai'a sumpo ísáaro. Kesí áse-aai seyaafá'-mápá'á simátimesa minínínkómó uwásínkáín-aai simátimiyasa tááka'a maránááwe Ísu siyáíye.

Yúndasi Ísuni pintaru'ó maiyáin-aai.

Mátíyu 26:14-16, Rúku 22:3-6

¹⁰ Súwana Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-awí'a Yúndasi moóra-awí'a Ísakerioti óraa'-amaan-kísau-waasifa'a wéna séna túwa'nai ona'á

Ísumba ta'ótoranaawe súwasa ¹¹ isésa aamoí ésa sésa miyámó inda-méyámbá óntanta aménaumne suwaná nóraumaiya Ísumba aráátiménasawa ta'ótoranaao-imayaa ómbarena úmaena kuráíye.

Tíyótaimo í-tánómbó kauráan-aai.

Mátíyu 26:17-25, Rúku 22:7-14,21-23, Yóni 13:21-30

¹² Yúndaa-waasi ímbo intóráín-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa túntemba tíyótaimo í-tánón-kánáá sipisípi-araa'a tufú'mai káúfúka'a wení kísau-waasi Ísumba taáisai esa sésa tíyótaimo í-tánómbá nááfataawa kaufónaumno suwaná ¹³ kae'á ti'maréna séna Yérúsaremu-naopa'a wíyana moóráwigo nonánámó maimaé wíndawimba arááiíwáékaiyo. ¹⁴ Wemó naaúmpa'o iyíndafa'o naankón-afowámó mérainakai kosimámekai óraako áísai ena séna kesí kísau-waasise'a náán-aempara tíyótaimo í-tánómbá nánaumno wésiye kosimámékaiyo.

¹⁵ Wemá afófumayaa'-nankoni óraa'-aempa'a aráátiminiye. Kúfu'o uwándáíyan-tantaa'a mimpímbá wéráíye. Seyaafá-tántáá'á to'mayaa úmarekai minká'á kausínkáakaiyo súwasarai

¹⁶ mindárai isésarai Yérúsaremu-naopa'a wésarai Ísumo sún-tantaa'a wérowasarai minká'á tanómba kauwánkaraaye.

¹⁷ Tanómba kaumakóyasa fenómpinka'a Ísu wení kísau-waasise mindáúmpá'á imésa ¹⁸ tómbá wémandesa uwaná Ísu séna kempínkémbá moóráwigo kesé'a tómbó wénaiwai kembá namuro-wáásí aráátiminiye súwana ¹⁹ tirunkó umbaí tówasa moórá-mora áísai esa sésa

kewá'íyo símaesa kuwaná ²⁰ Ísu séna moóráwigo wení tón-ayai maimaéna kesé'lo moórá-taufapimba tú'maimo náíndawi wemá kembó ²¹ namuro-wáásímó aráátimindawin-
iye. Naaófá'á Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna waási úranko puwíniye siyáintemba pó'a púwónana namuro-wáásímó aráátimindawi sáwí-meyamba máíniye. Wembó ímbo ma'ánkaraankakaa kawe'á isinó Ísu siyáíye.

*Ísu wení kísau-waasi tómbó tímakain-aai.
Mátíyu 26:26-30, 1 Kórinti 11:23-25*

²² Súwasa tómbá wénowana Ísu péréti maisoréna Maníkómpá'á súwiyo séna tafámbai tiména séna mindá kesún-ifo maimái naaró séna ²³ ándá-aran-dombo wéron-anafeumba maisoréna Maníkómpá'á súwiyo séna timúwasa seyaafá'á nowaná séna mindá kesí naaén-íye. ²⁴ Kesí naaemá sáwí-waasisafena kumínda póna Maníkó kesé'a kááísamai méraiwaé séna mináu-áái símai kááísamakaiye. ²⁵ Simátíme'a sùne. Aneka'á ándá-aran-domba ímba nánaumpo Maníkó wení waásimo kawáánipa'a mé'a ándá-aran-domba aú-nomba nánaumne Ísu súwasa ²⁶ Maníkóntáfésa ísámai imá simásuwesa mindáúmpá'á tuwésa Órífi-omapa'a iyáawe.

*Pítaa ánaaeni'a uwásinkainiyemo siyáin-aai.
Mátíyu 26:31-35, Rúku 22:31-34, Yóni 13:36-38*

²⁷ Órífi-omapa'a imérowana Ísu simátimena séna Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna Maníkó séna sipisípiya'lo kawáániwaimba tufúwónasa sipisípisomba wété ónááwe Maníkó siyáíye

siyáimba póna táá'a ína'a siyuwé'a wété ónááwe. ²⁸ Énifo púwónasa utámaraiya íyáfasine'a kentí aifa'á Káriri-aemapa kona'á kesínaaemba kónááwe Ísu súwana ²⁹ Pítaa séna seyaafá'nánká auwésa wété ónááfo kemá ímba miyá ónaumne súwana ³⁰ Ísu séna érai'a simáme sune. Káfé'-no'waamba kokórigó ímba kae'-í'a ááimo siyáindara'a emá kaumbo-íká'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasin-iye sínone Ísu Pítaantafena súwana ³¹ Pítaa óraaka'a séna enté'o sínkamonaé íya'o é'a ímba auwé'a kónaumne súwasa wení kísau-waasi seyaafá'á miyá simásaraawe.

Ísu Kétésémánifa'a inaimó siyáin-aaí.

Mátíyu 26:36-46, Rúku 22:39-46

³² Seyaafá'á miyá simásuwesa Ísuwe wení kísau-waasiye taaiyámófa'a áwí'a Kétésémánifa'a komésa Ísu simátimena séna maanká'-mérairesa'a Maníkómpá inai kosenó séna ³³ Pítaane Yémísine Yónine tí'maena komérowana umbai-tántáákó arumbá sáwí'a úwana ³⁴ simátimena séna kesirunkó umbaisé'a taisá pó'a púwóraantamba wéune. Maanká'-mé'a káráwiyoro séna ³⁵⁻³⁶ tiyuwéna ewaa'á wéna Maníkó óraakon-iye séna mara'á kumbéna inai fínkémbá séna kesifóo seyaafá-tántáá'á kanaa'á wéonda po kanaán-iye. Ewé sémo e maanúmbái-tántáá'ó kempá'ó tinda maisiyuwé énifo ímba kesí imáyáan-ifo ení imáyáa arááíwáéno Ísu siyáíye.

³⁷ Ísu inai simásuwena wení kísau-waasiyaufa'a téna tatuwánómba tún-kwaigurówana tatúséna

Pítaantafena séna Sáimoniyo aùn-kwaiguré ímba kanaa kárika'a káráwiye méraane.
³⁸ Waántáwanko tísai úmai isánae-aaí kempá'á sifónifo Maníkómpá'á inai seró. Imáyáago ewé sisaná áugo umbaimó wétaimba mindá aúgáfaa'a wéiye simátimena ³⁹ aneka'á tiyuwéna ewaa'á wéna súntemba Maníkómpá'á inai kosimásuwena ⁴⁰ wení kísau-waasifa'a téna tatuwánómba tún-kwaigurówana tatúsúwana tógáfaate'a úwasa nóran-aaíya anondáá ímba simámuwana ⁴¹ tiyuwéna inai kosimásuwena kouweréna minkáúmbóráúsáféna séna túmó waiguráamba é'anifo kembá waási úrankomba sáwí'o on-kwáási aráátiminasa ta'ótoraiyan-kanaa wétifo ⁴² iyáfasinewata wétiyapata konó. Kembó aráátimindawi wétiye Ísu siyáíye.

Ísumbo ta'ótokaan-aaí.

Mátíyu 26:47-56, Rúku 22:47-53, Yóni 18:2-12

⁴³ Ísu mináái wésuwana wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwigon-awi'a Yúndasi túmba wesé'a sáwífa'-waasi taánáínkwara paepáénkwara'a maimaé tumbá óraa'-amaan-kísau-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé Yúndaa-ora'-waasiye miwí ti'márówasa tumbá ⁴⁴ ááéma Yúndasi Ísumbo aráátimindasafena simátimena séna aaweyáámó uwánkáandawimba ta'óto'mae'a káráwimae'a koró siyónka'a ⁴⁵ póna Yúndasi Ísumpa'a téna séna óraakoo méraano wésena aaweyáá wéuwankowasa ⁴⁶ wesé'o tuwái Ísumba ta'ótórówana ⁴⁷ Ísuni kísau-waasifinkemba moóráwigo paepáé'a maimaéna

aifa'-ámáán-káwáágóní kísau-waasigon-
 áá'a fagáúsuwowana ⁴⁸ tun-kwáásísáféna
 séna kentáfé'a umén-kwáásín-iyé sé'a pó'a
 taánáínkwara paepáé'wara'a maimaé'a kembá
 ta'ótoranae sé'a wétewe. ⁴⁹ Sáwífa-kanaa
 óraa'-amaan-daumpa kesé'a mé'a kesááimo
 wésimatimundara'a ímba kembá ta'ótokaawe.
 Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimbo agaimakáan-
 aaí kembó miyámó uwásínkéne'a wétewe súwasa
⁵⁰ wení kísau-waasi seyaafá'á inkaisésa auwésa
 wété uwasá tun-kwáási Ísumba áí'maesa kuwaná
⁵¹ moórá-ifo'-waasigo ampanta aantemba
 kárá'umaena Ísun-ánaaemba wéguwasa wembá
 ta'ótórówana ⁵² ampantá awátuwena wátói-
 iyaimba kóuraiye.

Óraa'-waasi Ísumba aaifimbó ánkaraan-aaí.

Mátíyu 26:57-68, Rúku 22:54-71, Yóni 18:13-24

⁵³ Kóúwasa Ísumbo ta'ótórówi áí'maesa
 aifa'-ámáán-káwáágóní naaúmpa'a móankesa
 mindáúmpá'á óraa'-amaan-kisau-waasiye
 Yúndaa-óraa'-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé
 túwaandu urón-daumpa'a móankowana
⁵⁴ Pítaa tínaaemba nénka'o témomba aifa'-
 áamáán-káwáágóní máápa'-ontafinkemba iyéna
 naamaáífa iména i-wáásísé iyará'á koména iyá
 wégaufiye.

⁵⁵ Pítaa iyá wégaufuwasa óraa'-amaan-kisau-
 waasiye Yúndaa-óraa'-waasiye seyaafá'nánká
 Ísumba tufuwíyana puwínda-aaigoni áwáu saafá
 uwaná ímba wérowasa ⁵⁶ Ísuntafesa mósimesi-
 aaí sésa ímba moórá-aaí suwasá ⁵⁷ tuwímbai

íyáfasinesa karo'á sésa ⁵⁸ wemó sisatáámó
 isáúndasa óraa'-amaan-damba waásimo uráan-
 damba tawísísuwe'a kaumbo-kánáá maisuwé'a
 waásimo ímbo íyan-damba ónaumne siyáíye
 suwasá ⁵⁹ minkwáásí ímba moórá-aai suwaná
⁶⁰ aifa'-amáán-káwáágó íyáfasinena Ísumba
 áisai ena séna simánkáán-aai anondáá ina
 sínono súwana ⁶¹ Ísu iséna ímba aai súwana
 aifa'-amáán-káwáágó áisai ena séna kesáámó
 áwí'o mósá maráúndawin-ááninko e Maníkómó
 íyáfasinankaraiwai Káráísitiya'onai simásimiyo
 súwana ⁶² Ísu séna kemá úne. Suwánena'a kemá
 waási úranko Maníkó fasi'aénkón-ayáánúrapa'a
 fasi'aén-áémpá imé'a ainánká'á kumónaumne
 Ísu súwana ⁶³ aifa'-amáán-káwáágón-arunko
 sáwí'a úwana wení unáánkwátói tafétuwena
 séna Maníkómbá karaánáa'a ankéna wesáféna
 simbá póta minááisáféta aaifimbá maenkéta
 fi'on-aaimo simánkáámba saafá únda póta
 ifátá tuwéta ⁶⁴ Maníkómbó símaimo sáwí'o
 uwánkáíntafeta nórasaawa ónaumno súwasa
 sáwí'an-ifo tufuwíyana puwíno sésa ⁶⁵ Ísumba
 tuwiyáái wi'ankésa aúranka'a ampantasámbá
 káátamakesa wétufuwesa sésa esáfé sé Maníkó
 íyáfasisinkaraiwai únemo séndawi ómpo kemá
 nááwa tufúnái simásimiyo suwasá i-wáásí ái'mai
 tiyáántamba tufúkáawe.

Pítaa ímbo awánáúnda-waasin-iyemo siyáin-aai.

Mátíyu 26:69-75, Rúku 22:56-62, Yóni 18:15-27

⁶⁶⁻⁶⁷ Pítaa naamaáífa ména iyá wégaufuwana
 aifa'-amáán-káwáágóní kisaumo maún-
 arasigo téna Pítaamba taawánéna séna Ísu

Násaretifakewiye'o maéndawi óne súwana ⁶⁸ emó sända-aai sááko ímba kawel'án-ye simásuwena máápa'-ontafimba komérowana ⁶⁹ minárásígó aneka'á awánéna méron-kwaasisafena séna efiwáni waásifinkewin-ye súwana ⁷⁰ aneka'á Pítaa séna ímbaniye simásuwena mérowasa kárika'a maémómba Pítaantafesa sésa éraitá súne. Kárírifakewi po wení kísau-waasifinkewi óne suwaná ⁷¹ Pítaa aika'-maréna séna karo'-ááímó wésenanamo éna Maníkó sínkaminiye. Sewímbá ímbo awánáúnda-waasin-ye súwana ⁷² kokórigó aneka'á áái súwana Pítaa Ísumo simámakon-aai ááka'-maréna miyá siyónka'a kokórigomo kae'-í'o ááimo ímbo siyáindara'a emá kaumbo-íká'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasin-ye sínone siyónka'a mináái ááka'-maréna áfááraumai ifi'á taráiyé.

15

Ísumba Páíratimpa'o áí'mae kuráan-aai.

Mátíyu 27:1-2,11-14, Rúku 23:1-5, Yóni 18:28-38

¹ Úwasa aafáúmó iyáúsunka'a óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraal'-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé mimbórá-áái símai tarímaresa Ísumba ayáánka'a kará'umaresa áí'maesa Rómu-kamani-kawaagon-awil'a Páíratimpa'a kuwaná ² Páíratí Ísumba áísai ena séna Yúndaa-waasiti kawáágowá ónó súwana Ísu séna é'a sene súwasa ³ óraa'-amaan-kisau-waasi fi'o-fi'on-aaisafesa aaifimbá maénkówana ⁴ Páíratí Ísumba áísai ena séna sáwifa'-aai wésimankaafó anondáá ina moórá-aai sínono súwana ⁵ Ísu iséna ímba anondáá súwana Páíratí sáwifa'-imayaa uráiyé.

Ísumba tufuwíyana puwínomo siyáin-aai.

Mátíyu 27:15-26, Rúku 23:13-25, Yóni 18:39–19:16

⁶ Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasi tíyótaimo í-tánón-kánáá túntemba Rómu-kamani-kawaago séna seyaafá'nánká túwaandu urésa aamoí ésa ándáfa'o mérain-kwaasigon-awi'a síya'a faú'auwaano séna minkánáá miyáumai ándáfaken-kwaasi faútínkáíye. ⁷ Minkánáá moóráwigon-awi'a Párápási ándáfa'o maúmba ááéma tuwímbai kámáni-waasise tíyónka'a wemá moóráwigomba tufúwana puwúwasa ándáfa'a ánkarrowana mérowasa ⁸ sáwífa'-waasi túwaandu urésa Páiratintafesa sésa moóráwigomba faú'ankaao suwaná ⁹⁻¹⁰ Páirati imáyáa éna séna óraa'-amaan-kisau-waasi Ísuntafesa ímba óraa'-waasi-il'a ínkwae sésa ta'óto'maesa kempá'á tiyáawe séna tísai ena séna Yúndaa-waasiti kawáágóná faú'ankanaumno súwasa ¹¹ óraa'-amaan-kisau-waasi úwoi-waasi sáwífa'nanka wa'wisésa sésa Ísumba ímba faú'ankainompo Párápásimba faú'ankaao simáméro suwasá isésa mináái simámúwana ¹² Páirati séna Ísumba Yúndaa-waasiti kawáágó iyémó sewímbá nóra ónaumno súwasa ¹³ óraaka sésa aaraa-táiyá'á tufíyana puwíno suwaná ¹⁴ Páirati séna nóra-sawira uráiyó súwasa óraaka'-oraaka'a sésa aaraa-táiyá'á tufíyana puwíno aantemba suwaná ¹⁵ Páirati miwí táái ewé senasá aamoí uwásinkaiwae séna Párápásimba faú'ankena

i-wáásí simátimuwasa Ísumba áwíyandasamba áwiyonku'-nowana Páirati séna áí'mae aaraa-táiyá'á mátufíyana puwíno séna Ísumba i-wáásí

tímakaiye.

*I-wáásí Ísumba karaánáá'o ánkaraan-aai.
Mátíyu 27:27-31, Yóni 19:2-3*

¹⁶ Ísumba i-wáásí timúwasa áí'maesa kámáni-waasiti naaúmpa'a móankesa seyaafá'i-wáásí táántowasa tamésa ¹⁷ naae-únáankwátói óraa'-waasiti unááankwátóin-iyé sésa Ísumba uwáankesa óraa'-waasiti kámo'an-iyé sésa áwiyanda owepámai Ísu a'nómpimbá wiyankésa ¹⁸⁻¹⁹ karaánáá'a ankésa moórá-mora kífaesa sésa Yúndaa-waasiti kawáágó óne sésa táuntamba a'nómbá wétufamesa tuwiyáái wi'ankésa ²⁰ karaánáá'a ánkásuwesa naae-únáankwátói faútuwesa wení unááankwátói uwáankesa tufiyanamo puwíndafa'a áí'maesa kuráawe.

*Ísumba tufúwanamo pukáin-aai.
Mátíyu 27:32-44, Rúku 23:26-43, Yóni 19:17-27*

²¹ I-wáásí Ísumbo áí'mae kumbá moóráwigo Sáíríni-naopakewin-awí'a Sáímoni wemá Árékísándaee Rúfaasinteti tifowá Yérúsaremu-nao'-ampa'a túwasa

i-wáásí ta'ótoresá Ísumbo tufiyan-aaraa-tai áúwaata'ankesa sésa áwa'nai úmae tiyó suwaná miyá úwasa ²² marésa moórá-maragon-awí'a Kórígótaafa'a wésa mináwíkóní áwáu a'nónayaantapa'emo supa'á wésa ²³ ándá-aran-domba maiyésa áí'a tai'áínkwaé sésa ikamó faintántáá'á mimpimbá marésa Ísumba ámuwana ímba naráíye.

24 Ísu ímba nówasa áí'maesa aaraa-táiyá'á aiyayaampimba mátufusumaresa wení unáánkwtóí maénae sésa ááfésa tiyáananasa nááwamo iyáákaindawi máíniye sésa miyá ésa 25 aafáúgómó áyana'o kain-kánaárá'á tufúmba 26 Ísumbo tufúwanamo puwún-aaigoni áwáu aúfáífimba agaimarésa sésa Ísu Yúndaa-waasiti kawáágón-ye agaimarésa aaraa-táiyá'á mósá marésa 27 uménté'o uyan-kwáásíyái tí'maesa Ísuni séfasefa'-arausampa'a aaraa-táiyá'á tufúsúmarowana 28 naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna wemá sáwí'o on-kwáásímo máépa'a méraisasa awánaraawe agaimaréna siyónka pósa miyá uráawe. 29 Aaraa-táiyá'á tufúsúmarowasa tuwímbai tésa tiyáámbo tóipimba fáákesa timántákái fa'ankésa karaánáa'a ankésa sésa úwé emá séma óraa'-amaan-damba tawísísuwe'a kaumbo-kánaá maisuwé aneka'á ónaumne siyáampo 30 esáfé enáú áwa'nai ema eyáárika'a taaiyakémbá taútuwe marapá'á kumuwo suwasá 31 miyáumai óraa'-amaan-kisau-waasiye amáámbo sun-kwáásíyé sésa fi'owi túwa'nai ena wesáféna wenáú ímba kanaa'á áwa'nai íniye. 32 Maníkómó iyáfasisinkaraiwai é'a Ísareri-waasiti kawáágó únemo sé'éimba póna érai'o sé'éíndamo éna weyáárika'a taaiyakémbá kumínata awané séta érai'a Maníkón-áánimban-ye sénaumne suwasá miwímó suntembá uménté'o uyan-kwáásíyái séfasefa'-arausampa'o aaraa-táiyá'ó tufúsúmarowiyai Ísumba karaánáa'a ánkaraaye.

Ísumo pukáin-aai.

Mátíyu 27:45-56, Rúku 23:44-49, Yóni 19:28-30

³³ Ísumba karaánáá'a ánkówana wááwái seyaafá'-áémpá'á túnkwéna aafaúmó taenónka'a túnkúmba ³⁴ Ísu óraaka Yúndaa-waasi-taaifinkemba séna eri eri rama sapakataniyemo súmba maará siyáiyé. Maníkó kesí Maníkóo nóra séwa siyuwááno súwasa ³⁵ minká'ó méron-kwaasi isésa tuwímbai sésa naaófá'ó Maníkón-aaimo simátímakaiwaimba Íráiyaamba wéaantaiye suwaná ³⁶ moóráwigo awaantanténa faru-táéná maimaéna ándá-aran-domba ika-nómpímbá tu'maéna ofiyen-táemopimba sinúfaimaena náínkwae séna Ísun-óika'a mósá maréna séna Íráiyaa kuména taaiyakémbá kutaútuwaini ina taútuwainiyo séta amu'maréta méraumne súwana ³⁷ Ísu óraaka séna puwúwana ³⁸ óraa'-amaan-daumpa'o ampanta-óntámó úmakomba sanaan-áyáiyákémbá itafé'maena marapá'á mútafetena kaesé uwágúwana póna Maníkómpá'ó iyíyan-amba wi'makáiyé. ³⁹ Ísu óraaka'o sénamo puwúmba i-wáásítí kawáágó awánéna séna érai'a wemá Maníkón-ááninkon-iyé siyáiyé.

⁴⁰ Minááímó súmba sáwífa'-inimba awánánae sésa tumbá némpa'a tamésa awánaraawe. Miníníntómpínkémbá moórá-inimba Mágátáraa-naopaken-ininkon-awi'a Máriyaa úwana moórá-inimba ifó'-Yémísinte Yósisinte tinówan-awi'a Máriyaa úwana moórá-ininkon-awi'a Sárómi ⁴¹ miyáumai-inimba Ísumo Káríri-aempa'a núpa'o wembó arááiwa'maesamo áwa'nai úmae kuráan-

inimba Ísu Yérúsaremufa'lo túmba miníníntómbá tésa aaraa-táíyá'ó tufúsúmaronka némpa'a tamésa awánaraawe.

Ísumbo utaráan-aai.

Mátíyu 27:57-61, Rúku 23:50-55, Yóni 19:38-42

⁴² Miníníntómbá tamérowana Yúndaa-waasi áamáan-aaimo ísón-kanaa aafáyáaraamba úwana káfékaamba fenómpinka'a moóráwigon-awi'a Yósepi Árímatíyaa-naopakewi ⁴³ wemá óraa'-waasi éna kawel'-wáásí éna Maníkó wení waási kawááníniye séna amu'makówi ímba áátafena úmba Páíratimpa'a téna Ísun-áúma utánaífo simiyó súwana ⁴⁴ Páíratí imáyáa éna éra pukáiyó séna i-wáásítí kawáágómbá áántena séna Ísu éra pukáiyó súwana ⁴⁵ ewé é'a pukáiyé simámuwana Páíratí séna kanaámpó Ísun-áúma máínone súwana ⁴⁶ Yósepi aú-ampanta komaimaé tiyéna Ísun-áúma aaraa-táíyákémbá tataú'mai minámpántáfímbá asááúmaena maimaéna aúsámakon-ontan-aifimba mámarena óika'a óraa'-ontantamba awááúwasuwena kúwana ⁴⁷ Máríyaa Mágátáraa-naopaken-ininko úwana araámáo Yósisin-anówae'a mésarai Ísumbo utámaromba taawánésarai kurááye.

16

Ísu pukáimpinkembo íyáfasinkain-aai.

Mátíyu 28:1-8, Rúku 24:1-12, Yóni 20:1-10

¹ Yúndaa-waasimo saagon-kánáá tailówasa kaumbo-ínímbá Máríyaa Mágátáraa-naopaken-ininko úwana araámáo Yémísin-anówa úwana Sárómi úwasa miyáumai-inimba Ísun-áúra'a

asaa-wiyúm-básáwémbá máa'ankanae sésa
² ááéma aafáúmó iyáúsunka'a mimbásáwémbá
 maimaésa Ísumbo utámakopa'a kumbá
³⁻⁴ aampa'á wéwesa sésa óika'o awááúwasukaan-
 ontamba óraa'-ontamba póna nááwa súwa'nai
 énaaawa óikaken-ontamba waétuwainiyo sésa
 awánomba minóntámbá é'a fawátukowasa
 awánésa ⁵ minóntán-aifimbo iyúmba moórá-
 ifo'-waasi waén-únánkwátóiwara'-waasigo
 minká'á mérowasa awánomba táá'a úwana
⁶ simátimena séna ímba táá'a íno. Ísumba
 Násaletifakewimba aaraa-táíyá'á tufúwówanamo
 pukáiwaimba taawánánae sé'o wétemba
 pukáimpinkemba iyáfasinena kówéna ímba
 maanká'á méraifo utámakaampimba iawáné'a
⁷ wení kísau-waasiye Pítaane kosimátime sé'a Ísu
 siyáintemba pukáimpinkemba iyáfasinena kentí
 aifa'á Káríri-aempa'a wína'a koawánánááwe.
 Mináái kosimátíméro súwasa ⁸ minóntán-aima
 tuwésa táá'a éna tinekembá tata'á úwasa
 tuwaantantésa wésa táá'a úntafesa mináái ímba
 kosimátímakaawe.

Máaka kemó súnda-aai tai'áiyé.

Ísu paápé úwana Máriyaamo awánarain-aai.

Yóni 20:11-18

⁹ Sondaará'á ááéma Ísu pukáimpinkemba
 iyáfasinena aifa'á Máriyaa Mágátáraa-naopaken-
 ininkon-aúranka'o paápé úmba ááéma Ísu
 minínínkón-arumpinkemba afakaeté-sawi-
 amutambo maiyáúkain-ininkon-aúranka'a
 paápé úwana ¹⁰ awánéna wení waási ifi'ó
 wétopa'a kosimátimuwasa ¹¹ Ísumo aúnarowana

minínínkómó awánón-aaí simátimumba isésa ímba ísámai kawé'á uráawe.

Éméyási-nao'-ampa'a Ísumbo awánaraayan-aaí.

Rúku 24:13-35

¹² Minkákémbá kae'-wáásí némpa'-ampa'a wéguyana Ísu fí'on-kwaasiyaamba úmaena minkáé'nárai túranka'a paápé úwasarai awánésarai ¹³ kouwerésarai Ísuni waási tasimátímúwasa ímba ísámai kawé'á uráawe.

Ísuni waási wembó awánaraan-aaí.

Mátiyu 28:16-20, Rúku 24:36-49, Yóni 20:19-23

¹⁴ Minkákémbá Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba moórá kumbaimái-waasi tómbá wénowana Ísu paápé úwasa awánowana Ísu aaisambá tiyéna séna kemá pukáundafinkembo íyáfasinkaunda suwánaresa simátíméwa'a isé'a sirumbá wéfaiyaraawe sé'a tuwarónaawaro wéowe. Simátímén-aaisafe'a érai'emo seráámbá ímba érai'e siyáawe simásuwena ¹⁵ séna kesí ásé-aaí seyaafá'-máráfá'á simátímapa'a koró. ¹⁶ Kesááisafesa érai'e sésa kenká'á timankúnkúmba ésa nombó maíyana Maníkó miwí sáwí'o úmaimo mérempinkemba faútinkainifo kesááisafesa ímba érai'e sésa timankúnkúmba íyawí Maníkó aaifimbá maitinkáíniye. ¹⁷ Kesááisafesa érai'e sésa kenká'á timankúnkúmba íyawí ímbo awánaan-kisau maésa kesí fasi'aéntámbá waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitiyuwésa fí'on-aaifinkemba sésa ¹⁸ waaifaimbó ta'ótoraiyana unkutíndamo ésa ímba puwésa puwíyan-dombo náíyambo

ésa ímba puwésa tí'o índá-waasimo tiyáámbo
ta'ótoraiyamba asófátinkanaawe Ísu siyáíye.

Maníkó Ísumba aiyówanamo iyáín-aai.

Rúku 24:50-53, Aantá-waasi 1:9-11

¹⁹ Fasi'aénkó Ísu mináái simásuwowana Maníkó
Ísumba áí'maena wíyómpa'a móankowana
Maníkón-ayáánúrappa'a fasi'aén-áémpá'á
mérowasa ²⁰ Ísuni kísau-waasi seyaafá'-márafá'á
ásé-aai simátímapa'a kuwaná Fasi'aénkó
túwa'nai úwasa waási ímbo awánaraan-kísau
maúwasa awánésa sésa maanááímó simásíménta
érai'-aain-iye siyáawe.

Mináái tai'áíye.

lxxx

Aú-aaí símai kááísamakain-aaí
The New Testament in the Awiyaana language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Awiyaana

copyright © 1984 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Awiyaana

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-08-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

0dda5aa4-c019-59cf-b9ee-e1fd4762d49c